

A MAGYAR CSALÁDTÖRTÉNET-KUTATÓ EGYESÜLET KIADVÁNYA

Dr. Mincsik Pál görögkatolikus pap feleségével, Magyar Lenkével
és első gyermekükkel
(1940, Selyeb)

X. évfolyam, 4. szám

2020

IMPRESSZUM

Matrikula

a

MAGYAR

CSALÁDTÖRTÉNET-KUTATÓ

EGYESÜLET

kiadványa

koordinator@macse.hu

Felelős kiadó: Reicher Péter

Szerkesztők: Mincsik Veronika, Szabó Előd

Szaklektor (számítástechnika):

Lerch János

Nyelvi lektor:

Mincsik Veronika

Megjelenik évente négyszer: március, június, szeptember és december hónapokban. A kiadvány szabadon és csakis díjmentesen terjeszthető. Kéziratokat a szerkesztő e-mail címére várunk legkésőbb a megjelenési hónap elsejéig. A cikkek tartalmáért, beleértve a cikkhez kapcsolódó képanyagot is, a szerzők felelnek.

X. évfolyam 4. szám

© MACSE 2020

TARTALOM

Mincsik Veronika:

Gyermekvállalási- és keresztnévadási szokások az 1850 és 1950 között szentelt görögkatolikus papok családjában

1

Dr. Barsi Béla:

A gömörmegyei liptószentiváni Szent-Ivány család leszármazottairól

12

Nyitrai István:

Menekülés a háború elől

22

Szerzőink figyelmébe

32

Gyermekvállalási- és keresztnévadási szokások az 1850 és 1950 között szentelt görögkatolikus papok családjában

Mincsik Veronika (mincsikveronika@gmail.com)

Bevezetés

A görögkatolikus papok történeti névtárának I. kötete jelent meg 2015-ben Dr. Véghseő Tamás által. Ez a könyv a Hajdúdorogi Egyházmegye és a Miskolci Apostoli Exarchátus felszentelt papjait és adatait (születési hely és idő, teológiai tanulmányok helyszíne és időpontja, papszentelés helye és ideje, felszentelő püspök neve, szolgálati állomáshelyek, nyugdíjazás dátuma, halál helye és ideje, feleség neve és halálozási dátum, gyermekeik neve és születési ideje) tartalmazza 1850 és 1950 között.

Ezen adatbázis alapján néztem meg „ezen sajátos társadalmi réteg”¹ gyermekvállalási és keresztnévadási szokásait.

Mivel már sok adat – főként a régebbi időkből – elveszett és feledésbe merült (több pap gyermekeinek neve nem ismert, vagy a gyerekeinek névsora vagy születési ideje hiányos), mindig a meglévő adatokat vizsgáljuk.

A felszentelt görögkatolikus papok adatai számszerűsítve:

1850 és 1950 között	
- felszentelt papok száma összesen	465
- nőtlenül felszentelt pap	40
- szerzetes	27
- gyermekeikről nincs adat	67
- csak az „ismert” gyermekeiket tartalmazza	33
- nő, de gyermektelen	20
- pap vagy papné korai halála (mely befolyásolta a gyermekvállalást)	24

¹ Véghseő, T. (szerk.), *Görögkatolikus papok történeti névtára, I. kötet: A Hajdúdorogi Egyházmegye és a Miskolci Apostoli Exarchátus 1850 és 1950 között felszentelt papjai*, (Collectanea Athanasiana, V. Varia, vol.I.), Nyíregyháza 2015, 9.

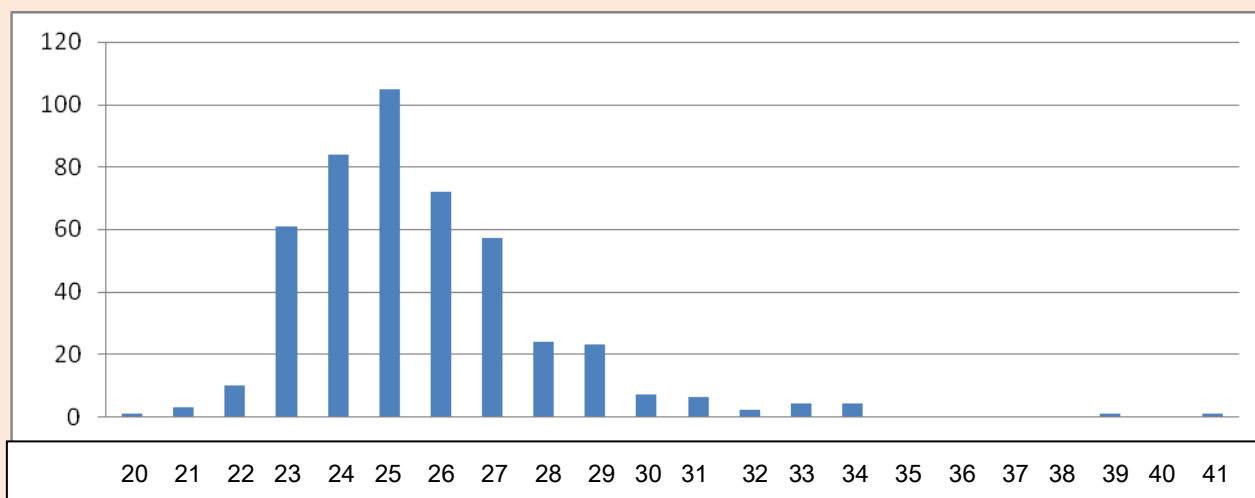
Papszentelés életkora

Mivel a görögkatolikus papok házasságkötését és gyermekvállalását a tanulmányok befejezése és a papszentelés befolyásolja, érdemes ezzel kezdeni. Fontos megjegyezni, hogy a görögkatolikusoknál nem papi nősülésről van szó, hanem az a megengedett, hogy a már nős férfiakat pappá szenteljék.²

Mincsik Pál és Magyar Lenke esküvője, 1937-ben

A következő diagram azt mutatja be, hogy 1850 és 1950 között a görögkatolikus papok hány éves korukban szentelődtek fel. Látható, hogy többnyire 23 és 27 éves koruk között, ezen belül a 24-25 éves korosztály a leggyakoribb.

² „A keleti és nyugati kereszténység érintkezési határvonalán kialakult görögkatolikus egyház dogmatikailag a római katolikus egyházzal megegyező tanokat vall. Rítusa és egyházjogrendszerének egyes elemei viszont a görögkeleti (ortodox) egyházzal való együttélésre vezethető vissza. Ennek következtében van lehetőségük a katolikus egyházon belül a görögkatolikus papoknak a nősülésre.”

Telenkó, B.M., „A görögkatolikus papi dinasztikiák kérdéséhez”, in *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 8.*, Kolozsvár 2000, 181-194.)

„A Keleti Egyházban évszázados hagyomány a szabad választás. A szentelés előtt megnősülhet, családot alapíthat, és végzi becsülettel a papi munkát. Ez a gyakorlat több mint 1500 éves. Paphnutius volt ennek a szabad választásnak a nagy védelmezője. Már a Niceai Zsinaton 325-ben védte a papi nősülést.”

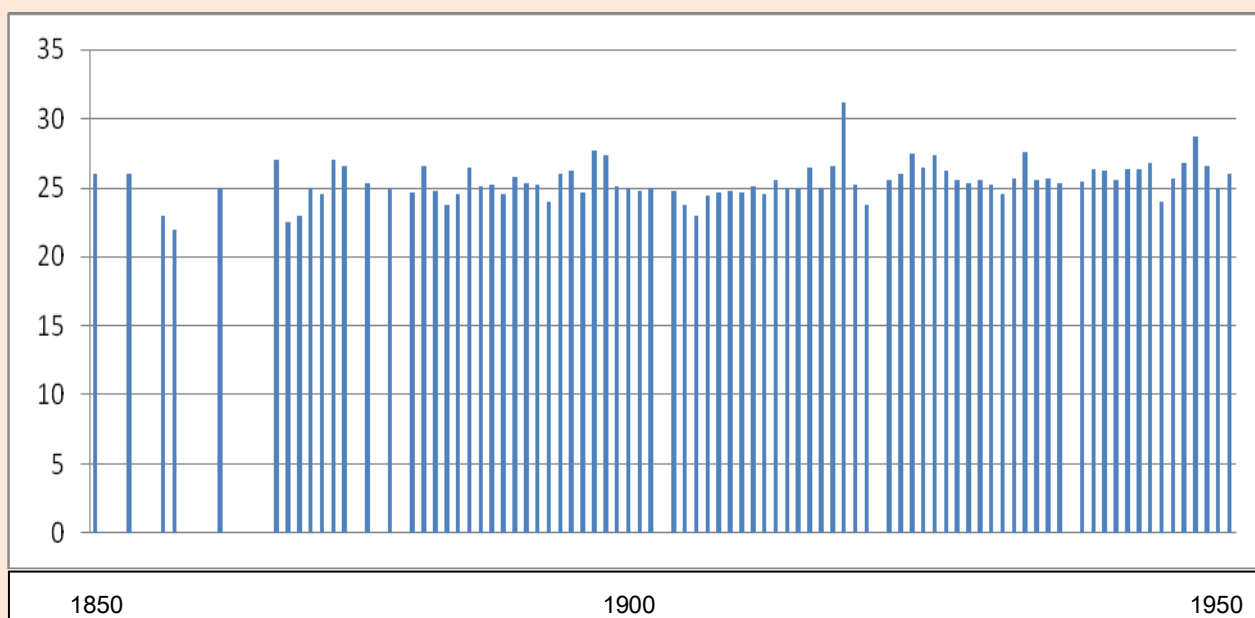
Kisfalusi, J., *„Nem ti választottatok engem...”* (magánkiadás, Viszló), 1996, 79.

Azonban meg kell jegyezni, hogy a *Keleti Egyházak Kánonjogainak kódexe* kimondja, hogy a szentelendő papnak a 24. (nyugaton 25.) életévét be kell töltenie a szenteléshez, „csak kivételes engedéllyel lehet korábban szentelődni”³

Manapság gyakorlatilag lehetetlen a 25 éves kor alatti felszentelés, hiszen ma a papjelölteknek minimum 7 évet kell tanulniuk a felszentelés előtt. A vizsgált időszakban a tanulmányok nyilván rövidebb időszakot vettek igénybe. Megfigyelhető továbbá, hogy a 20-21 évesen felszenteltek mind az 1800-as évek végén szentelődtek fel.

A papok késői életkorban való felszentelése a vizsgált száz évnek inkább a második felében fordult elő többször.

A következő diagramban az 1850 és 1950 között felszentelt görögkatolikus papok átlagéletkorát láthatjuk, évenkénti lebontásban:

Látható, hogy száz év alatt a szentelési átlagéletkor nem sokat változott. Talán az figyelhető meg, hogy a vizsgált időszak első felében többször voltak fiatalabb korban felszentelt papok, és többször ment 25 év alá a mutató, míg a második felében kicsit megnőtt a szentelési átlagéletkor, és többször ment 25 év felé a diagram mutatója.

Vállalt gyermeklétszám

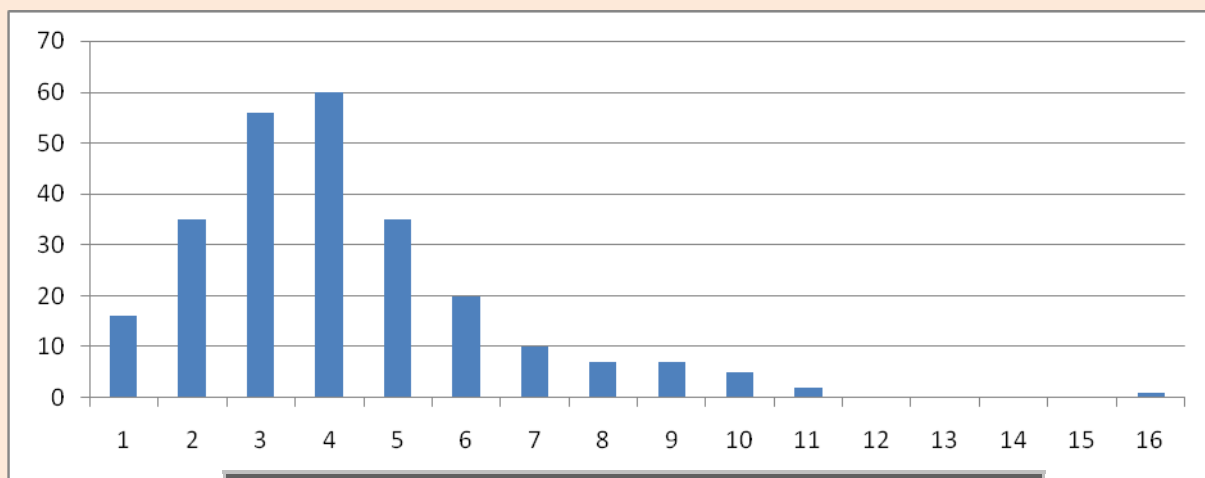
³ 759.kán.I.§ „A diakonátushoz előírt életkor a betöltött huszadik életév, az áldozópapsághoz a betöltött huszonnegyedik, fenntartva az adott *sajátjogú egyház idősebb életkort megkövetelő részleges jogát.*” (A keleti egyházak kánonjogainak törvénykönyve, (Collectanea Athanasiana, II. Textus/Fontes, vol. I.) Nyíregyháza 2011, 195.

1031 kán. – I.§. „Az áldozópapságot csakis azoknak adják fel, akik huszonötödik életévüket betöltötték, és kellő érettséggel rendelkeznek.” (Erdő P. (szerk), *Codex Iuris Canonici – Az Egyházi Törvénykönyv. Hivatalos latin szöveg magyar fordítással és magyarázattal*, Budapest 2015, 534-535.

A papcsaládok „vállalt” gyermeklétszámát csak azoknál a családoknál tudjuk megvizsgálni, ahol minden gyermek ismert. Nem vesszük figyelembe azokat a családokat, ahol a pap és/vagy a papné az utolsó gyermek születése után nemsokára elhunyt, és ahol egyáltalán nem született gyermek (valószínűleg egészségügyi probléma miatt). Így 254 családot vehetünk számításba. (Bár még így is felmerül a gyermekhalandóság kérdése.)

A vállalt gyermeklétszám átlaga 4,19 gyermek családonként.

Grafikonon ábrázolva vízszintesen látható a gyermekek száma, függőlegesen pedig, hogy hány családnál van annyi gyermek.

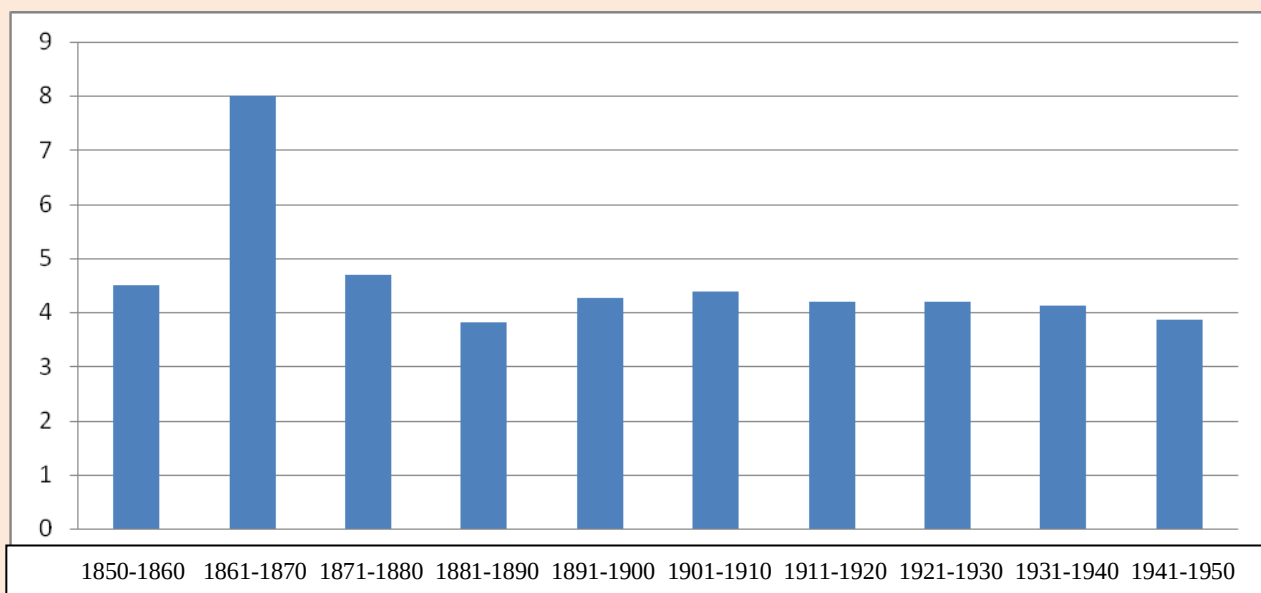

Simon György és felesége 3 gyermekükkel

Azt is megnézhetjük, hogy az idő előrehaladtával hogyan alakultak a vállalt gyermekek száma.

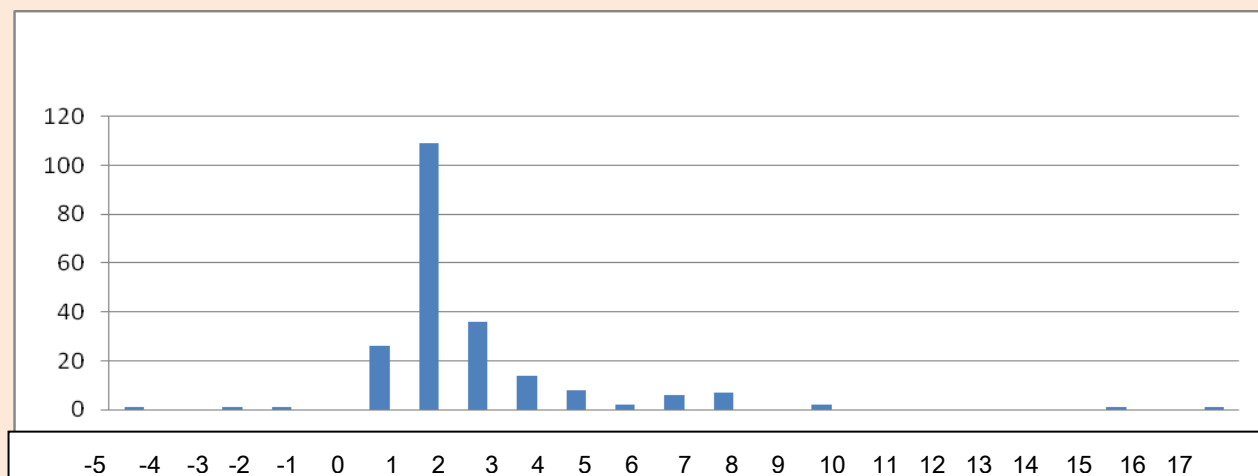
A papok felszentelése szerinti dátumok alapján 10 évenkénti felbontásban az átlag gyermeklétszám.

Az 1850-1870-ig terjedő időszakot azonban nem szabad mérvadónak vennünk, hiszen 1850-1860-ig ebből a szempontból csak 2, 1861-1870 között pedig csak 3 vizsgálható család van, és az 1866-ban szentelt Papp Antal atya 16 gyermeke megnyomja az átlagot. A többi évtizedben 13 és 49 közé esik a vizsgálható családok száma, amelyből már optimális adat látható.

Első és utolsó gyermek vállalása

215 családnál rendelkezünk olyan adatokkal, mely alapján megnézhető, hogy a papszentelés évéhez képest hány év múlva vállalták az első gyermeküket a görögkatolikus papi házaspárok.

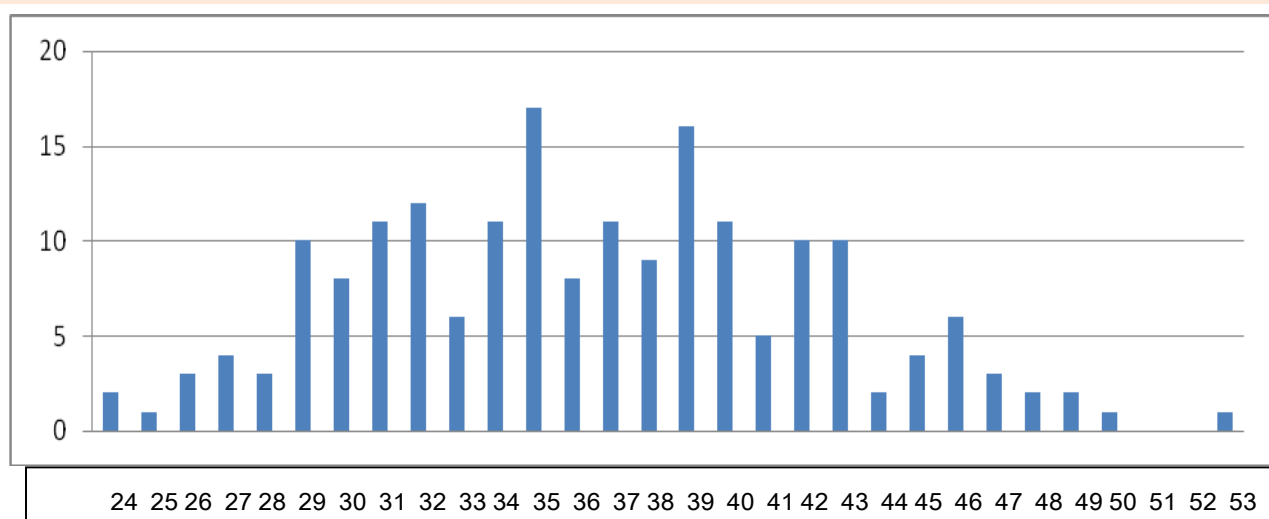
Mincsik Pál és felesége első gyermekükkel 1940-ben, majd első gyermekük a kistestvérével, 1955-ban

A leggyakoribb eset az, amikor a szentelés utáni évben született a papok első gyermeke.

189 családot vehetünk számításba, amikor azt szeretnénk megnézni, hogy hány éves korukban vállalják az utolsó gyermeküket.

A legtöbb esetben 29 és 43 éves kor közé esik az utolsó gyermek vállalása, de ezen túl is előfordult, sőt, akár 53 éves korig is kitolódhatott.

Az átlagéletkor az utolsó gyermek születésére: 36,5 év.

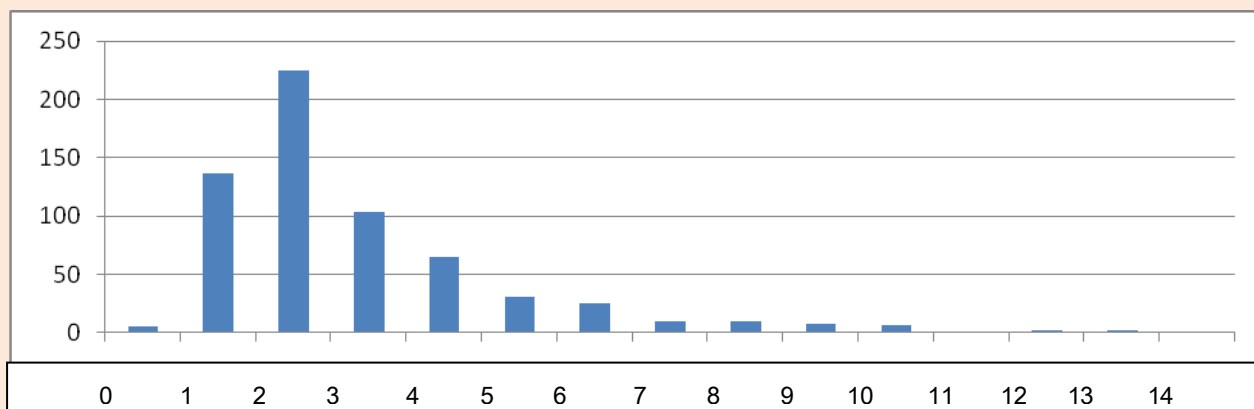

Gyermekek születése közötti időszak

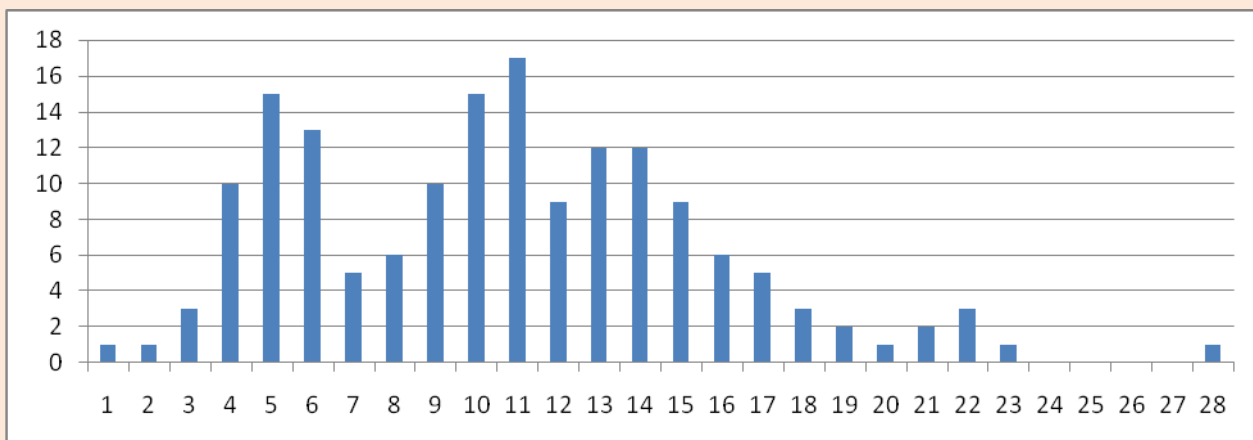
Azoknál a többgyermekes papcsaládoknál, ahol minden megszületett gyermek fel van tüntetve, és minden egyes gyermek születési dátuma ismert (összesen 189 családnál), megvizsgálható, hogy a papcsaládokban milyen időközönként születtek a gyermekek.

Az egymás után született gyermekek közötti korkülönbség átlaga a száz év alatt 2,88.

A diagramon látszik, hogy legtöbb esetben 2 év korkülönbség van a két egymás után születő gyermek között.

Érdekes megnézni azt is (162 családnál lehetséges), hogy hány év a korkülönbség az elsőszülött gyermek és az utolsó gyermek között. A diagramon vízszintesen látható a korkülönbség, függőlegesen pedig az, hogy hány családnál fordul elő.

Kiszámolható a korkülönbség az elsőszülött és az utolsóként megszületett gyermek között. Az átlageredmény: 10,7.

Nem ritka, ahol az elsőszülött gyermek(ek) már szinte felnőttek, és a szülők még az után is vállaltak további gyermeke(ke)t.

Mintegy 40 családnál figyelhető meg, hogy a gyermekek 1-4 év korkülönbséggel születnek egymás után, majd az utolsó gyermek ettől egy kicsit, vagy jóval később, 6-14 év elteltével születik. Dr. Ivancsó István közlése szerint, ha valahol, akkor a görögkatolikus papcsaládokban különösképpen isten áldásaként fogták és fogják fel a gyermekáldást. Tehát a „késői” gyermek is ennek a mentalitásnak „tudható be”: ha a szülők már nem is számítottak újabb gyermekekre, de érkezett, elfogadták.

Keresztnevek vizsgálata

A keresztnévadási szokások vizsgálatán belül megnézhetjük, hogy melyek voltak a leggyakrabban, és melyek a ritkábban választott keresztnévek, és azok, amelyeket csak egyszer-egyszer adtak. Továbbá érdekes megnézni, hogy az egyes keresztnévek gyakorisága hogyan változik az idővel. Ezenkívül láthatjuk a szülőkről való elnevezés gyakoriságát, illetve a dupla, tripla vagy többes keresztnévadás szokását.

A **leggyakrabban** választott keresztnévek a férfiaknál az István (55), a Sándor (54) és a Miklós (52), nőknél pedig a Mária (104) és az Ilona vagy Heléna (29). A számokból láthatjuk, hogy férfiaknál a három leggyakoribb név kb. egyforma gyakorisággal jelenik meg, nőknél azonban több mint kétszer annyi Mária nevű leány született, mint a második leggyakrabban adott keresztnév, az Ilona.

Íme a gyakrabban választott keresztnévek gyakoriságának változása az idő előrehaladtával:

Férfinevek:

István: 1887-től a századfordulóig viszonylag gyakori név (kb. 5 évente 2 fő), majd 1910-ig nem találkozhatunk vele. Ezután ismét gyakoribbá válik, szinte minden évben megjelenik 1-1 alkalommal. 1918-ban háromszor, 1919-ben kétszer is megjelenik, 1942-től 1947-ig pedig évi 2-3 alkalommal is születik István nevű gyermek. Ehhez képest ezután ismét ritkul, évi 0-2-szer jelenik meg.

Sándor: 1887-től egyenletes a név adásának gyakorisága, azaz kb. évente 1 alkalommal találkozhatunk vele. 1906-ban 3-szor fordul elő, majd 1907-1914-ig szünetel, majd gyakoribbá válik, kb. 2-3 évente 1-2 alkalommal jelenik meg.

Miklós: 1884-től jelenik meg, és kb. 5 évbente 2-3 fő kapja ezt a nevet. 1917-től sűrűbb és egyenletesebb, 2-3 évente 1-2 alkalommal jelenik meg, átlagban évenként 1 fő.

László: az első dátumos megjelenése 1906, (bár előtte volt egy dátum nélküli!), 1915-ig ritka, csak összesen 3-szor jelenik meg. 1916-ban 4 fő, majd négy év kihagyás után szinte minden évben megjelenik 1-2 alkalommal. 1942-ben szintén négyszer is előfordul, majd utána enyhén ritkul.

János: 1912-ig elég ritka, addig összesen 9 fő jelenik meg, és 1913 után gyakoribb, majd 1916-tól ismét ritkább lesz, de viszonylag egyenletesen, átlagosan 5 évente 2-3 fő.

József: 1884-ben jelenik meg először, de 1917-ig csak 14-szer adják ezt a nevet, 1920-tól lesz gyakrabban előforduló, kb. 10 évente 5 fő.

György: 1887-től 1894-ig csak 5 György születik, majd 1908-tól gyakoribb névvé válik, 1-2 éves kihagyásokkal évi 1-2 alkalommal jelenik meg, 1942-ben pedig háromszor is.

Pál: 1883-tól 1911-ig viszonylag ritka, 1912-től lesz gyakoribb, és egyenletesebb.

Béla: a vizsgált időszakban egyenletesen, viszonylag ritkábban jelenik meg, és csak 1916-1926 között válik kissé gyakoribb keresztnévvé.

Antal, Gyula: a közel száz év alatt végig egyenletesen viszonylag ritka marad.

Jenő: szintén egyenletesen ritka, és 1935 után már nem találkozhatunk vele.

Tamás: 1923-ban keresztelnek először Tamás nevű gyermeket, utána 1933-ban, és csak 1939-től válik gyakoribbá, szinte minden évben, esetleg minden második évben megjelenik 1-2 ilyen nevű gyermek.

Gábor: 1915-től jelenik meg, és ezután egyenletessé válik.

András: 1918 előtt csak négyszer találkozhatunk vele, 1918-1921 között ötször jelenik meg, s ezután ismét ritkává válik.

Mihály: 1924 előtt csak 2 Mihály születik, 1925-től 1941-ig lesz viszonylag több.

Érdekeséggéppen említhetjük meg, hogy a későbbi időszakokban viszonylag gyakori nevek, mint például a *Ferenc* és a *Lajos* alig fordul elő, és a később felkapott nevek, mint például a Zsolt, Róbert, Csaba, Szabolcs, Ákos keresztnévek csak a vizsgált időszak végén jelennek meg.

Női nevek:

Mária: egyenletesen gyakori keresztnév, bár számban eleinte kevesebb van, ez magyarázható a kevesebb adattal és a születési évek hiányával. Szinte minden évben megjelenik, 1-3 alkalommal.

Ilona (vagy Heléna): gyakori megjelenésű név, a századforduló táján kissé gyakoribb, mint addig, és 1908 után egyenletesen gyakorivá válik, ami azt jelenti, hogy kb. 5 évente háromszor adták ezt a nevet. Az 1940-es évektől ismét ritkul.

Anna: egyenletes eloszlású név, megjelenése inkább bokrokban figyelhető meg, az 1890-es évek elején, az 1910-es és az 1930-as években.

Éva: először 1901-ben találkozhatunk vele, majd 1927-ig csak további két alkalommal jelenik meg, és 1928-tól gyakoribb lesz, kb. 5 évente hárman kapják ezt a nevet.

Erzsébet: sokkal gyakoribbnak gondolhatnánk. Csak a század vége felé kezd gyakoribbá válni, viszont 1920-1940 között csak egyszer fordul elő.

Katalin: csak 1910-től találkozunk vele, és onnantól egyenletes megoszlásban van jelen.

Klára: 1918-tól van jelen, de mégis csak 1929-től lesz gyakrabban megjelenő keresztnévvé.

Márta: 1892-es, 1906-os és 1911-es megjelenése után valójában csak az 1920-as években lesz gyakoribb. Míg a harmincas években ismét nem találkozhatunk vele, csak az 1940-es években jön elő újra.

Magdolna: első megjelenése 1915, onnantól kezdve 1929-ig gyakori, majd az 1940-es évekig szünetel, és csak azután fordul elő újra. Négy alkalommal Magda alakban is megjelenik, a század elején.

Irén: a század végétől jelenik meg, eleinte ritkábban, majd egyenletesen ritkává válik.

Margit: egyenletesen ritka.

Érdekességképpen megemlíthető, hogy találhatunk olyan különleges neveket is, amelyek - mint láthatjuk - akkortájt is ritkaságszámba mentek, és napjainkban is ritkán hallunk ilyen nevű emberekről. Ilyen például az Adelina, Dária, Filoména, Irina vagy az Anisia. A kutatott időszakban csak egyszer-számra fordul elő, de később gyakoribbá válik majd például az Enikő, Tünde, Rita, Nóra, Dorottya, stb. nevek.

Összegzőképpen tekintsük át, hogy a választott keresztnévek egymáshoz képest milyen gyakran fordulnak elő:

Férfiaknál: István (55), Sándor (54), Miklós (52), László (46), János (39), József (37), György (35), Pál (30), Béla (18), Antal (17), Jenő (16), Gyula (16), Tamás (16), Gábor (15), András (14), Mihály (13), Emil (11), Péter (9), Viktor (9), Andor (9), Elek (9), Tibor (9), Kornél (8), Ágoston (6), Ferenc (6), Géza (6), Dénes (5), Imre (5), Bazil vagy Vazul (5), Zoltán (5), Aladár (5).

Négyyszer fordul elő a Csaba, Ákos, Dezső;

háromszor fordul elő az Ödön, Endre, Dániel, Attila, Iván, Metód, Győző;

kétszer fordul elő a Lajos, Romulus, Bertalan, Róbert, Zsolt, Szabolcs, Tivadar, Cirill, Ervin, Vladimir, Arnold, Ottó, Elemér, Marian;

és mindössze egyszer fordul elő a Rezső, Traján, Adrián, Leó, Emánuel, Gergely, Irén (=Ireneusz), Károly, Kálmán, Albert, Napóleon, Demeter, Tibeius, Aurélius, Nicefor, Valentin, Leontin, Teofil, Flavius, Szabin, Marcell, Mikulás, Árpád, Ede, Vince, Kadosa, Kenese, Kenéz, Miroszlav, Szilárd, Lóránt, Teodor, Teodóz nevek.

Nőknél: Mária (104), Ilona vagy Heléna (39), Anna (30), Éva (30), Erzsébet (28), Katalin (27), Klára (26), Márta (22), Magdolna (21), Irén vagy Iréné (21), Margit (21), Ágnes (19), Olga (15), Jolán (14), Sarolta (12), Edit (12), Gabriella (11), Terézia (8), Gizella (8), Judit (8), Lenka (6), Valéria (6), Ildikó (6), Amália (5).

Négyyszer fordul elő az Etelka, Zsuzsanna, Marianna/e, Magda, Emma;

háromszor fordul elő a Hedvig, Stefánia, Szilvia, Ágota, Zsófia, Kornália, Emília, Eleonóra, Julianna, Beáta, Anasztázia, Angéla, Tertullia, Aurélia, Lívia, Otília, Györgyi, Eugénia;

kétszer fordul elő a Hilda, Andrea, Sára, Teodóra, Berta, Veturia, Veronika, Blanka, Viktória, Aranka, Júlia, Elza, Laura, Elvira, Adrienne, Cecília, Gyöngyi, Alice, Marietta;

egyszer fordul elő az Ella, Dorottya, Klementina, Georgina, Izabella, Irina, Hermina, Lukrécia, Janka, Ilka, Auguszt, Vilma, Adelina, Rozália, Auróra, Ibolya, Olívia, Letícia, Angyalka, Piroska, Hortenzia, Aloysa,

Nagyezsda, Ludmilla, Virginia, Antónia, Jane, Alma, Nóra, Dóra, Dária, Ida, Orsolya, Margaréta, Hajnalka, Anisia, Enikő, Tünde, Filoména, Róza, Rózsa, Eszter, Iringó, Mercédesz, Emese, tatjana, Borbála, Anikó, Rita.

311 családot tudunk megvizsgálni, ha azt szeretnénk kideríteni, hogy milyen gyakran kapták a gyermekek **a szülők keresztnéveit**.

Több mint a családok felében (169 családban) kapta az egyik fiú az édesapja nevét (127-szer az elsőszülött, 30-szor a második, 6-szor a harmadik, 4-szer a negyedik, 2-szer pedig a hatodik fiú). Bár ennél kevesebb, de szintén sok családban (118-szor) kapta az egyik lány az édesanyja keresztnévét (79-szer az elsőszülött, 33-szor a második, 5-ször a harmadik, és 1-szer a negyedik leány). Tehát összesen 211 családban nevezték el szülőről valamelyik, vagy mindkét szülőről a gyerekeket, és 100 családban nem (vagy pedig az adatok hiányossága miatt nem tudunk róla). Mélyebb kutatás során érdemes volna felderíteni azt is, hogy milyen gyakran kapták a gyermekek a nagyszülők neveit.

Említést érdemelnek a **kettős, vagy többes keresztnévadások**. Az adatok szerint a száz év alatt 55 fiú, és 50 leány kapott kettős keresztnévet, öt-öt fiú és lány kapott hármass keresztnévet, továbbá 1-1 esetben találkozhatunk 4-es keresztnévadással. Vannak családok, ahol a többes keresztnév adása esetleges, azonban vannak olyanok is, akiknél valamennyi megszületett gyermek dupla, vagy több keresztnévet kapott.

Történelmi és bibliai keresztnévek

A gyermekek számára választott keresztnévek közül külön kiemelhetők a történelmi nevek:

1883-ban születik egy családban Traján, ugyanitt 1897-ben Romulus. Flavius Romulus névvel egy másik családban is találkozhatunk 1905-ben.

1914-ben egy gyermek a Napóleon keresztnévet kapta.

Egy család 1899-ben az Auróra, 1990-ban a Tiberius, 1904-ben pedig az Aurelius keresztnévet adta születendő gyermekének.

Dr. Véghseő Tamás szerint ennek az lehet az oka, hogy ebben az időben *„a bihari és szatmári román papság egy része már a dákoromán elmélet hatása alatt állt, s ez a névválasztásban is visszaköszönt: Traján, Pompilius, Veturia, Romulus, Flavius, stb.”*

Nézzük meg a vallással összefüggésbe hozható keresztnéveket is.

Férfinevek közül Szent István király vagy Szent István első vértanú és Szent Miklós püspök keresztnévei a gyakoribbak, az apostolok nevei közül pedig a János a gyakoribb (amely lehet Keresztelő, Aranyszájú, Nepomuki esetleg Kapisztrán Szent Jánosról, vagy a többi, papok által ismert és tisztelt János nevű szentről is), a Tamás, András, Péter pedig ritkább. Jézus nevelőapja, József is viszonylag gyakori keresztnév, úgymint a szent György vértanúról, Szent Antalról vagy Pál apostolról való elnevezés. Gábor és Mihály angyalok neve ritkábbak, a Szent Ágostonról és Szent Ferencről való elnevezés pedig még ritkább. Megjelenik néha Nagy Szent Bazil /Vazul/ keresztnéve, akinek nevéhez – ugyanúgy, mint Aranyszájú Szent Jánoshoz – Szent Liturgia köthető.

A női nevek között, mint láthattuk, kimagaslóan az első helyen szerepel a Mária, Jézus édesanyjának a neve, és harmadik helyen szerepel Jézus nagymamája, Anna keresztnéve. Ugyanennyien

adták az első emberpár női tagjáról, Éváról az elnevezést, s nem sokkal kevesebben Keresztelő János anyjáról, Erzsébetről nevezték el lányukat. Két esetben fordul elő a Mária és az Anna, egy esetben pedig a Mária Erzsébet párosítás. Két esetben találkozhatunk Mária Magdolnával, aki szintén szerepel az Újszövetségben. Az Ószövetségben szereplő női nevek közül a Judit, a Zsuzsanna, a Sára jelenik meg, de ritkán.

Görögkatolikus papcsaládok lévén előfordulnak görög, orosz vagy ószláv eredetű nevek is, mint például Bazil (Vazul), Cirill, Metód, Vladimir, Miroszlav, vagy a Filoména, Nagyezsda, Tatjana. Viszont érdekes, hogy a nagy tiszteletben álló Nazianzi Szent Gergely neve száz év alatt csak egyszer fordul elő.

Befejezés

Összegzőképpen pedig nézzük meg, hogy a kutatás alapján hogy nézett ki egy ÁTLAGOS görögkatolikus papcsalád hazánkban a századfordulón:

A családfőt 25 éves korban szentelték pappá, és a szentelés után 1-2 éven belül megszületett első gyermeke. Összesen 4 gyermeket vállalt, akik 2-3 évenként követték egymást, és az utolsó gyermeke kicsit később született. Az elsőszülött és a legfiatalabb gyermeke között 10 év a korkülönbség, az utolsó gyermekét pedig 36 évesen vállalta. A fiúgyermekek az István, és a Sándor, a leánygyermekek pedig a Mária és az Ilona keresztnévet kapták, és valószínűsíthető, hogy 1-1 gyermekük a szülők keresztnévét kapta.

Mincsik Pál 4 gyermeke, 1955-ben

A gömörmezei liptószentiváni Szent-Ivány család leszármazottairól

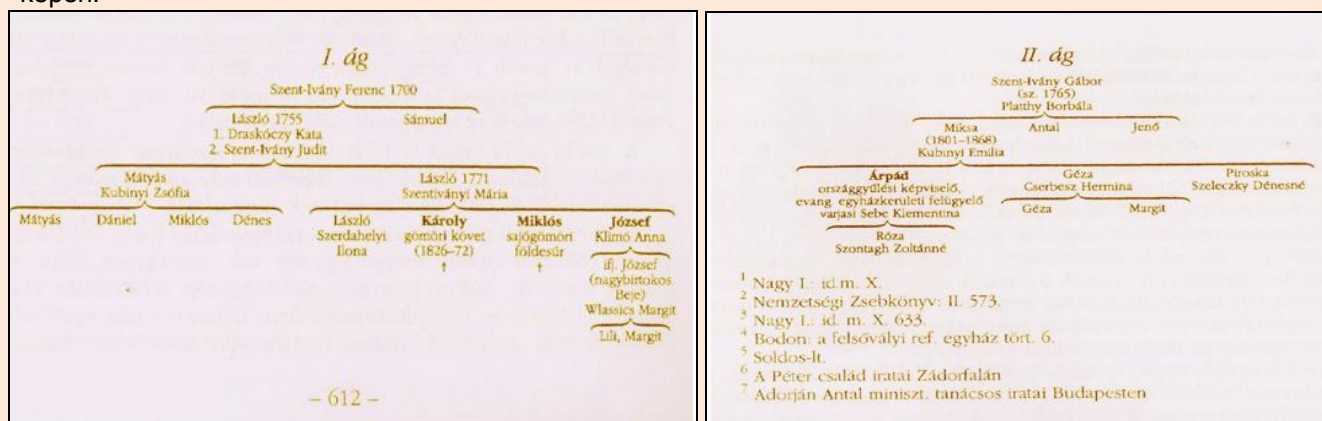
Barsiné Pataky Etelka emlékére

Dr. Barsi Béla (drbarsibela@gmail.com)

A Matrikulában megjelent családkutatói közleményeimben néhány ősi felvidéki család csak érintőlegesen került említésre. Így a Szent-Ivány család is, amely bővebb fejtegetést érdemelt volna, mivel anyai dédanyám, **Szent-Ivány Piroska** volt.

Jelen írásomra ez adta az ösztönzést. Tudván azonban a család kiterjedt leszármazását, amely **Nagy Iván** genealógiai művében⁴ található leszármazási táblákból 1863-ig és **vitéz Horánszky Pál** összeállításából⁵ 1940 -ig ismert, nem vállalkoztam csak a gömöri két ág kutatására, amelyek azonban fiúágon kihaltak. Ebben nagy segítségemre volt **Erdős Bence** leszármazott, akinek a révén kézhez kaptam **Podhoránszky Zsolt** művét (*Észak urai és mágnásai*⁶), amelyben a család kiemelkedő személyiségeiről és azok genealógiájáról, kastélyairól és birtokairól írt. A gömörmezei leszármazást online kutattam (Family Search.org. - Slovakian Church and Synagogue Books -továbbiakban FS) matrikulákkal és néhány magántulajdonban lévő fénykép és festmény segítségével igyekszem színesebbé tenni. Mivel a Szent-Ivány családról a Matrikulában tudomásom szerint közlemény mindez idáig nem jelent meg, a tanulmányom ezt a hiányt pótolná, igaz csak részlegesen, a gömörmezei ágakra szorítkozva.

A gömörmezei két ág **Mihályfalusi Forgón Mihály** művéből⁷ is követhető, de csak 1907-ig az alábbi képen.

A Szent-Ivány család gömörmezei leszármazásának két ága

4 Magyarország családai címerekkel és nemzedékrendi táblákkal Pest, 1863 X. kötet, 623-646. o.
5 A liptószentiváni Szent Ivány család leszármazása Budapest 1940.
6 Szobek Könyvek, Göd. 2017.
7 Gömör-Kishont vármegye nemes családai Méry Ratio, Somorja, 2001. 612-613 o.

Vitéz Horánszky Pál által az 1272-től (Lőrinc) összeállított családfában megtaláltam a gömörmegyei két ág elágazását a XV. században élt Szent-Ivány család fiútestvéreinek a személyében: Szent-Ivány András (1465) - felesége Czeczeliczky Zsófia -volt a gömörmegyei II. ágnak az őse, az I. ágé pedig Szent - Ivány Zsigmond (1500) - felesége Vitalis Margit.

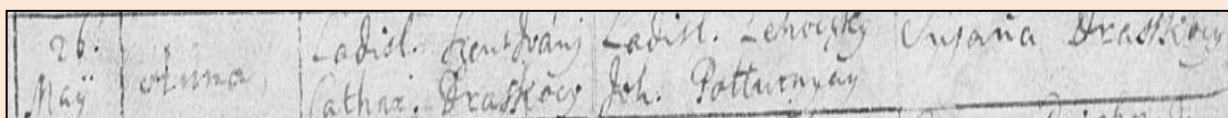
Szüleik Szent Ivány István és Okolicsányi Magdolna illetve Görgei Borbála voltak. Fiágon tehát Szent Ivány István volt a két ág közös őse.

Az egyes ágakat az FS által online elérhető eredeti matrikulákkal dokumentáltan a leányági származottakra kiterjesztve igyekeztem levezetni.

I. Első ág

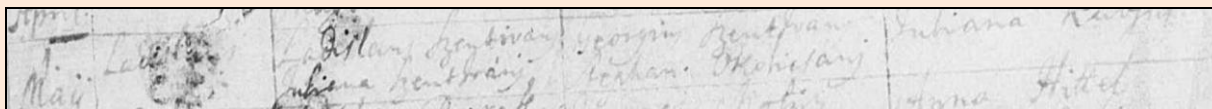
Az okolicsnói Szent Ivány László (sz.1701-ben, meghalt Okolicsnón 1763 03 06.-án).

Első feleségétől Draskóczy Katától Judit lánya (1731), Mátyás fia (1734), Anna leánya (1738 05 26), még a lipthói Szentivánban születtek.

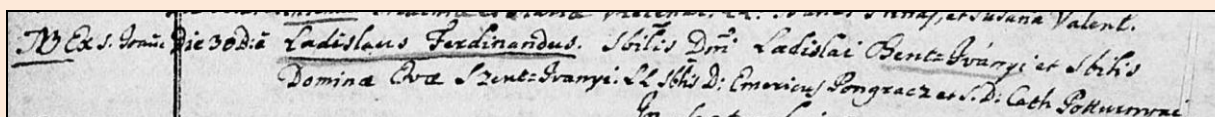
Szent-Ivány Anna matrikulája (FS 4945552, 9/707. kép)

Felesége halálát követően (1840) második feleségétől Szent-Ivány Júliától született fia, László 1742 05 01.-én, még Szentivánban. + Besztercebánya 1797 12 31.

Szent Ivány László matrikulája (FS 4945552, 15/707. kép.)

†Fia, szintén László, Okolicsnón született Szent- Ivány Éva feleségétől 1776 08 30-án.

Szent-Ivány László matrikulája (FS 4945154, 523/782. kép.)

Zerdahelyi Ilona feleségétől született József fia. Matrikuláját nem sikerült online megszerezni. Megbízható adatok szerint azonban 1817.08.09-én született Pesten, és ott is halt meg 1905.06.01-jén. Egész életében igaz magyar hazafi volt, fiatalkora óta részt vett a politikai életben, agitálva a pánszlávizmus ellen. Nemesi előnevében helyenként a gömri is szerepel, bár eredetileg lipthómezei nagybirtokos („a lipthói nábob”) volt. A bejei birtok és kastély megvétele után Gömör megyébe települt át családjával. Klimó Anna felesége már itt halt meg. A Csorba tó betelepítése, vadászparadicsommá fejlesztése a nevéhez fűződött. Birtokán főhercegek, arisztokraták fordultak meg. Mint tudott, Ferenc Józsefet is meghívta vadászni, azonban ez nem valósult meg, mert az Erzsébet királyné elleni gyilkos merénylet után a császár vadászatairól lemondott. A hálás utókor tevékenységét emléktáblával és szoboravatással nyugtázta.

Már idős korában, 1893 -ban házasodott meg. Feleségül vette Klimó Annát és egyben ekkor adoptálta tőle született vér szerinti fiát, Klimó Józsefet.

1884	József	Adoptív anyóca József Szentiványi
75.	Nikuláš	ev. státusú anyóca Anna Klimó
15. nov.	29. nov.	ev. x. s. J. Klimó

Klimó József matrikulája. (Sz.: 1884.11.25. Szmrecsány, FS 2058227, 96/265)

Klimó József matrikulája. Sz.: 1884 11. 25. Szmrecsány FS 2058227 96/265

1884	József	Adoptív anyóca József Szentiványi
75.	Nikuláš	ev. státusú anyóca Anna Klimó
15. nov.	29. nov.	ev. x. s. J. Klimó

1884	József	Adoptív anyóca József Szentiványi
75.	Nikuláš	ev. státusú anyóca Anna Klimó
15. nov.	29. nov.	ev. x. s. J. Klimó

1884	József	Adoptív anyóca József Szentiványi
75.	Nikuláš	ev. státusú anyóca Anna Klimó
15. nov.	29. nov.	ev. x. s. J. Klimó

Az adoptálás okirata és bejegyzése (FS 2058227, 96/265 kép)
 Ifj. Szent-Ivány József már fiatal korában apja örökébe lépve tehetséges fiatalembernek bizonyult. A

két világháború közötti szlovákiai magyar politika és közélet egyik kiemelkedő személyisége, író és politikus volt. Szállóigévé vált mondása volt Trianon után: „Mindenki maradjon a helyén!”, a határon túli magyarság fennmaradása érdekében. Az első bécsi döntés után a magyar parlament meghívott képviselője lett. Zerdahelyi József álnéven írt műve *„Egy tőnek három fakadása”*.

1904-ben feleségül vette báró Wlassics Margitot, akinek édesanyja Csengery Etelka feleségül ment báró Wlassics Gyulához és Margit ebből a házasságból született.

Vejéről készült Benczur festmény és fénykép családi tulajdonban van.

Báró Wlassics Gyula olajfestmény portréja és fényképe (magántulajdon)

A frigyből hat gyermek született:

1. Lilly (sz.: Szentiván, 1905.08.31.-+Pozsony, 1977.02.04.)

= Beje, 1929.11.30. br. Majtényi József dr. (sz.: 1883.05.27.-+1929.11.30.)

2. Margit (sz.: Budapest, 1907.08.18.+Budapest, 1962.12.17.)

= 1. dr. Szeleczy István (+1930.04.22.) = 2. Krisch Tivadar, tanár (+1975.)

3. József dr. etnográfus (sz.: 1910.11.03.-+Adelaide, 1988.11.20.)

= Lakatos Mária (1940.10.02.)

Fiuk: József (sz.: 1944.10.04.-+Pannonhalma, 1945.03.20.)

Leányuk **Ildikó**, az utolsó gömöri leszármazott család névviseelő + 2018-ban.

Leánya Wetherell Melinda (sz.: 1968), fia Kristóf.

4. Katalin (sz.: Budapest, 1912.10.07)

= Dezséri Beélik Elemér (1930.02.01.) Leányaik: Katalin és Mária.

5. Sarolta (sz.: Budapest, 1916.05.11.-+1997.09.11.)

= dr. Lukács Géza, gömöri főispán (sz.: Rimaszombat, 1901.11.29.-+Budapest, 1977.06.16.)

Szent-Ivány Sarolta

Leányai: **Lukács Sarolta és Margit.**

Sarolta (sz.: Budapest, 1942.07.19.)

= Rónai Pál, karmester, zeneszerző (sz.: 1940.01.05)

Leányai: Rónai Dóra (sz.:1969.09.20) és Sarolta (sz.:1971.06.16). Dóra férje dr. Kovács Endre.

Unokái: Kamilla (sz.: 2002.10.24) és Kristóf (sz.: 2011.10.11).

Margit (sz.: Budapest, 1939.06.26.)

= Mogyorósi Sándor.

Fia: dr. Mogyorósi András (sz.: 1964.08.16) Akitől unokái: Levente (sz.: 1999.06.10.), Hunor (sz.: 2000.08.23.), Bendegúz (sz.: 2005.08.22) és Hajnal (sz.: 2004.04.19.)

Leánya Mogyorósi Gabriella (sz.: 1970.07.01.)

= dr. Nagy László, akitől unokái: Szabolcs (sz.:1996.06.02.), Zsombor (sz.:1998.12.11.), Kolos (sz.: 2001.02.04.)

Szent-Ivány Sarolta, Lukács Sarolta és Margit, Lukács Géza (magántulajdon)

6. Etelka (sz.: Beje, 1919.03.07.-+Budapest, 2009.)

= dr. Pataky Ernő (sz.: Budapest, 1902.02.02.-+1996.06.10.)

Leányaik:

Pataky Etelka (sz.: 1941.09.15.-+2018.02.08) = Barsi István (a szerző névrokona).

Pataky Zsuzsa (sz.: 1946.06.08.-+2010.11.28.) = dr. Tagányi Károly

Leányuk: Tagányi Kinga (sz.: 1983.05.25)

Fiuk: Tagányi Zsolt (sz.: 1984.10.29)

A gömöri Szent-Ivány leszármazottak közül néhányan részt vettek azon az ünnepségen, amit Rimaszombaton, 2018. október 19-én tartottak. A két világháború közötti felvidéki közélet és politika kiemelkedő személyiségének, Szent-Ivány Józsefnek avattak emléktáblát a rimaszombati közösségi ház udvarán. Az avatáson beszédet mondott Szent-Ivány József dédunokája, **Phd dr. Mogyorósi András**. Bizonyára ott lett volna Barsiné Pataky Etelka is, aki 2018 tavaszán hunyt el. Az ő közéleti szereplése az elmúlt években nem maradt el nagy elődeinek érdemeitől. Magyarország ausztriai nagykövete, az Európai Unió parlamenti képviselője, neves építész és a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjének tulajdonosa volt.

Ifj. Szent-Ivány József emléktáblája

Barsiné Pataky Etelka

II. Második ág

A Mihályfalusi Forgon Mihály „Gömör-Kishont vármegye nemes családai” című művéből fentiekben már kiemelt II. gömörmegyei ágat a FS mikrofilmek révén szintén sikerült online dokumentálni és ezen túlmenően visszavezetni a lipótmezei Szentivánba.

A kutatást dédanyám – Szent-Ivány Piroska – matrikulájával kezdtem, amit sikerült is megtalálni ikertestvérének Rózának a bejegyzésével együtt. Gömörpanyiton születtek 1884.05.25-én. Apjuk Szent-Ivány Miksa, anyjuk Kubinyi Emilia volt. Róza újszülött csecsemő korában meghalt.

Szent-Ivány Piroska
(magántulajdon)

21.	Május 25.	Május 27.	Gömör-Panyit.	Szent-Ivány Miksa Úr, Tettye Selo Kubinyi Emilia affony	+	Szent-Ivány Selo Kubinyi Rudolf Úr és Tettye S. K. Kubinyi Erzsébet kisaffony	Siro.
22.	Május 25.	Május 27.	Gömör-Panyit.	Tettye Szent-Ivány Miksa Úr, Tettye S. K. Kubinyi Emilia affony	+	Tettye S. K. Kubinyi Rudolf Úr és Tettye S. K. Kubinyi Erzsébet kisaffony	Siro.

Szent-Ivány Piroska és testvére Róza matrikulája (1844.05.27.) (FS 5016589, 600/711 kép)

A család felmenőinek kutatásában ekkor némi nehézséget okozott, hogy Szent-Ivány Miksa (aki dédanyámnak az apja volt) születési bejegyzését kezdetben nem találtam, holott annak ideje és helye genealógiai művekből ismert. Aztán megtaláltam a Maximiliánus keresztnévvel írt matrikuláját a megfelelő helyen és időpontban. Ő még Szentivánban született. Birtokos és főadószedő volt. Rimaszombaton halt meg 1868.09.14-én.

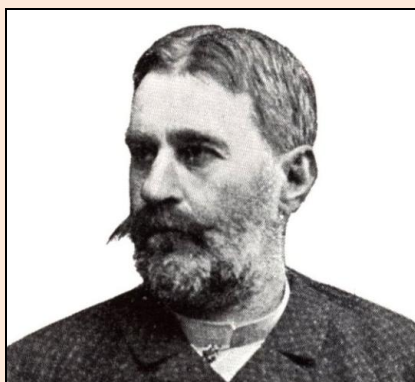
S. Ivány.	29. Okt.	Maximilianus	J. D. Gabriel Szentivány	J. D. Paulus Szentivány
		fiolus	- - Barbara Platty.	- - Judika Okolicsany, Conjuges

Maximiliánus (Miksa) apja Szent-Ivány Gábor, anyja Platty Borbála. 1801 október 25. Szentiván
(FS 4945155, 205/782 kép)

Valéria leánya (sz.: 1838.05.30.), Árpád (sz.: 1840.03.21. - +Budapest, 1918.10.29.) és Géza (sz.: 1841.03.21.-+Félfalu, 1904.07.15.) fiai Piroska dédanyámhoz hasonlóan már Gömörpanyiton születtek.

Szent-Ivány Árpád országgyűlési képviselő, evangélikus egyházkerületi felügyelő volt.

Leánya Róza Szontágh Zoltánné lett. Árpád jó kapcsolatot tartott fenn az id. Szent-Ivány Józseffel és 1902-ben írt végrendeletében a **névrokon** Árpádot jelölte meg fia gondviselőjének. A távoli, de valóságos rokonság tényéről valószínűleg nem volt tudomása.

Szent-Ivány Árpád

A leszármazás további követése előtt, amíg azt az online kutatás lehetővé tette, számba vettem Szent-Ivány Miksa felmenőit is.

Szent-Ivány Miksa apja, Gábor Szentivánban született 1766-ban és ott is halt meg 1834.12.18-án. Anyja születési bejegyzésben Palugyai Klára volt, a halálozási bejegyzésben viszont Platty Barbara szerepel.

B	1. Jan.	Gabriel	Gabriel Szentivány	Gen. Ch. M. Szentivány	Ch. Szentivány
		Szentivány	Clara Palugyai	Georg. Geminusky	M. Szentivány

Szent-Ivány Gábor matrikulája (Szentiván, 1766.06.01.) (FS 4945552, 86/707 kép)

Szent Ivan	18. Decemb.	Generosus Dominus	Generosa Domina	Platty	Anni
		Gabriel Szentivány	Barbara Platty		Gg.
		Ecclesiae prim. Inspector	Manitus		

Szent-Ivány Gábor halála (Szentiván, 1834.12.18) (FS 4945155, 649/782 kép)

A fentieket magyarázhatja hogy Platthy Barbara Szent-Ivány Gábor második felesége volt. A házasságuk és Platthy Borbála halálának bejegyzése – ahol férje özvegyeként szerepel - ezt igazolja.

11.	Juvenis Praenobilis Septemb. Virgo Praenobilis	Gabriel Szent-Iványi de Padem Barbara Platthy de Thurco Lurci ex W. Platthy	Gabriel Szent-Iványi Clara Pallugay Gaspar Platthy Carolina Platthy	Paulus Szent-Iványi Clara Szent-Iványi Maria Theresia Joanna Platthy
-----	---	--	--	---

Szent-Ivány Gabriel és Platthy Borbála házassága (Nagypalugya, 1797.09.04.) (FS 4945552, 250/707 kép)

Szent Iván	18 Aprilis	Generosa Domina Barbara Platthy	Generosi c. Domini Gabrielis Szent- Iványi v. Vidua	Febris Nervosa	Stuni 56.
------------	---------------	------------------------------------	---	-------------------	--------------

Platthy Barbara halála (Szentiván, 1836.04.18.) (FS 4945155, 654/782 kép)

Magyarázatul szolgál még az, hogy Szent-Ivány Gábor és Palugyai Klára házasságából már 1741-ben is született egy Gábor fiú, azonban az 1743-ban meghalt.

1741.	4. Mars	Gabriel Szent-Iványi Clara Palugay	Henricus Okolicsányi Christoph. Platthy	Elizab. Jozsefa Joanna Antónia
-------	------------	---------------------------------------	--	-----------------------------------

Szent-Ivány Gábor és Palugyai Klára fiának, Gábornak a matrikulája (Szentiván, 1741.03.17.)

(FS 4945552, 15/707 kép)

1743.	24. Mar.	Juvenis Gabriel P. S. S. Gabrielis Szent-Iványi Filiolus.			
-------	-------------	---	--	--	--

Szent-Ivány Gábor halotti bejegyzése (Szentiván, 1743.) (FS 4945552, 250/707 kép)

1739.	8. Novem.	Antonius Gabriel Szent-Iványi Clara Palugay	Gabriel Zmeghal Gaspar Kubinyi	Anna Horvath A. Maria Platthy
-------	--------------	--	-----------------------------------	----------------------------------

Szent-Ivány Gábor és Palugyai Klára fiának, Antalnak a matrikulája (1739.11.08.) (FS 4945552, 13/707 kép)

Szent-Ivány Gábor és első felesége házasságából egyébként számos gyermek született.

1753.	24. Jan.	Clara	Gabriel Szent-Iványi Clara Palugay	Johann Blasius Michael Pöschinger	Anna Job Maria Okolicsányi
-------	-------------	-------	---------------------------------------	--------------------------------------	-------------------------------

Szent-Ivány Gábor és Palugyai Klára Klára leányának matrikulája (1753.01.24.) (FS 4945552, 41/707 kép)

1756.		Anno Dni	1756.		
1756.	4. Jan.	Eva	Gabriel Szent-Iványi Clara Palugay	Joh. Blasius Michael Pöschinger	Anna Horvath Maria Pöschinger

Szent-Ivány Éva matrikulája (1756.01.04.) (FS 4945552, 50/707 kép)

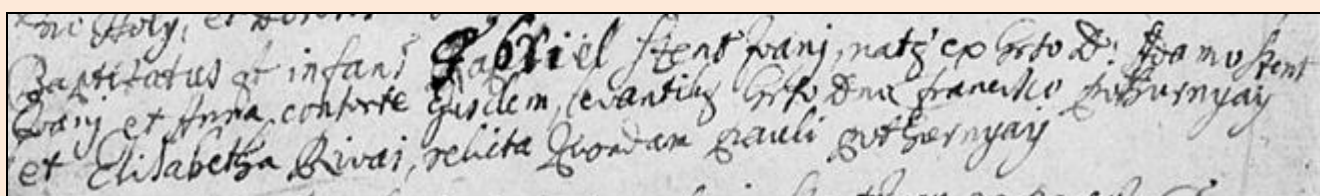
1760.	20.	Maria Magda	Gabriel Szent-Iványi Clara Palugay	Joh. Blasius Michael Pöschinger	Anna Horvath Maria Pöschinger
-------	-----	-------------	---------------------------------------	------------------------------------	----------------------------------

Szent-Ivány Mária Magdolna matrikulája (1760.04.20.) (FS 4945552, 64/707. kép)

S. Ivány	19.	S. D. Clara Congor nata S. D. Georgio Pallugay	Hydrops	Ann. 79.
		S. D. Sabr. fen. Anna - Anna Pallugay		

Palugyai Klára halála (Szentiván, 1801.06.19.) (FS 4945555, 340/782. kép)

A család eredete mikrofilmen Szent- Ivány Gábor apjának Gábornak a matrikulájáig követhető, amely szerint 1711 03 25. -én született Szentivánban. Apja Szent -Ivány Ádám, anyja Anna (Marcibán) volt.

Az idősebb Szent-Ivány Gábor matrikulája (FS 4945154, 450/782 kép)

S. Ivány	17.	S. D. Gabriel	natus S. D. Adam Szent-Ivány	Febrio	annor
		maritus Anna Marcibán	Anna Marcibán	Continua	86.

Szent-Ivány Gábor halála (Szentiván, 1797.03.17.) (FS 4945155, 331/782 kép)

A leszármazás Miksa gyermekeitől napjainkig csak leányágon követhető.

Szent-Ivány Piroskát feleségül vette Szeleczy Dénes székipusztai földbirtokos megyei főadószedő 1865.12.21-én Gömörpanyiton. Szeleczy Dénes 1917-ben halt meg balesetben. Szent-Ivány Piroska Budapesten halt meg 1913.05.09-én. Házasságukból született Jolán, István, Zoltán és Árpád. Jolán Kubinyi Lászlóhoz ment férjhez. Gyermeektelenül haltak meg Zamárdiban. Zoltán Kubinyi Margitot vette feleségül, fiuk Szeleczy Ferenc (magyar bridzs bajnok) is utód nélkül maradt.

Nagyapám Sajórecskén született 1868.03.10-én. 1897-ben Sáropatakon jogtudományi államvizsgát tett, majd köztisztviselő lett a vármegyénél. Árvaszéki elnökhelyettes volt. Miskolczy Máriától (1881-1959) született Aladár fia (1903-1972), akinek leányai Alexay Jolántól (1909-1985) Andrea (1935) és Ildikó (1936). Andrea férje Fóris Lajos, leánya dr. Fóris Eszter, unokái dr. Szent Boglárka és Bíborka. Szeleczy Ildikó férje dr. Hoznek János volt, fiai György és dr. Hoznek András. András felesége Keszthelyi Klára, gyermekei Réka és Ádám.

Szeleczy István (sz.: Kelemér, 1874.07.19.) jogi doktorátust szerzett. Leszármazottai: ifj. István és Marlen, Méda és leánya.

Szeleczy Árpád felesége Adorján Margit (sz.: 1884.02.28 - +1968.05.16.) volt, akitől született gyermekei Adorján (sz.: 1906.06.02. - +1981.08.14.) és Piroska (sz.: 1908.10.04. - +1992.02.14.) voltak. Trianont követően, mivel nem tett esküt a cseh kormánynak, el kellett hagynia a családnak Rimaszombatot. 1936.11.19-én, Budapesten halt meg. Piroska leánya, tehetséges képzőművész, Barsi (Rodriguez) Ödön rádiórendezőhöz (sz.: 1904.04.18. - +1963.02.05.) ment férjhez 1930-ban. Házasságukból születtem (1939. 06.03.) Orvosi egyetemet végezvén, egészen véletlenül iskolai és egyetemi padtársam volt Tagányi Károly, később sebész és aneszteziológus orvos, Pataky Zsuzsa férje. Dr. Horváth Saroltával kötöttem házasságot 1965-ben. Fiaim Béla (sz.: 1967.04.07), András (sz.: 1970.09.17) és Gábor (sz.: 1994.03.09). Béla

Színművészeti Egyetemet végzett editor, András fogorvos, Gábor mérnök informatikus. Béla fiamtól unokáim Márk (sz.: 2007.03.21) és Judit (sz.: 2011.04.03.), András fiamtól Emma (sz.: 2010.10.18)

A rimaszombati Szeleczy családról már jelent meg közleményem „Az Adorján, Frideczky és Szeleczy családok története és genealógiája az „Adorján-Szeleczy Levéltár” tükrében”⁸.

A Szeleczy leszármazottakról „A szeleci Szeleczy család” címmel, dr. Anka Mária szerkesztésében és Szeleczy Ildikó unokahúgom magánkiadásában, esszé is jelent meg 2019-ben, amely a Magyar Tudományos Művek Tárában is megtekinthető.

Összefoglalás

A szerző az online mikrofilm kutatás lehetőségét kihasználva a lipótszentiváni Szent-Ivány család Gömör megyei két ágát eredeti bejegyzésekkel dokumentálja, megkeresi azok közös eredését. Az ősi család Gömör megyei leszármazása fiágon kihalás folytán már nem, de leányágon napjainkig követhető.

⁸ MNL OL :Jelzet: P 2025. 0.70 iratfolyóméter.

Menekülés a háború elől

Nyitrai István (nyitraid@gmail.com)

Monoki Piroska és gyermekei

Négy éves voltam, nővérem pedig hat, amikor 1944 elején a háború Budapestet elérte, és a bombázások egyre sűrűbbek lettek. Annak ellenére féltünk, hogy minket ez Érd Parkvárosban közvetlenül nem fenyegetett. Mikor már gyakoribb és rendszeres volt a légitámadás, a sóskúti kőbányába mentünk. Ez olyan hely volt, ahova lovas kocsival is be lehetett hajtani. A környékbéliek mind ide húzódtak a vész elől. Nagyszüleink, özvegy édesanyánk féltettek bennünket és a két eladósorban lévő unokanővéreinket. Így a család elhatározta, hogy mindannyian elmegyünk egy biztonságosabb helyre, édesanyánk hűgához, Bakonyrédére. A család apraja-nagyja útnak is indult. Az út hosszú volt. Kis holminkkal, egy kézi kocsival, gyalogosan tettük meg az utat. Mindenfelé rengeteg menekülővel találkoztunk. Amikor megérkeztünk, szintén tele volt a falu menekülővel.

Rédén egy fészkerben szálltunk meg. Egy nagybátyánk ott hagyott bennünket, azt mondta, ő megy Amerikába. Soha többet nem láttuk. A menekülők továbbmentek, mi ott szeretnénk volna maradni, de nem lehetett. A németek visszavonulásakor a nem falubelieket összeszedték, és tovább küldték őket. A családunkat is szétszakították. (Nagyszüleinkkel, nagynénénkkal és egyik unokanővérünkkel csak jó fél év múlva, Érd-Parkvárosban találkoztunk ismét.) Mi hol a visszavonuló magyar katonaság szekerein, hol gyalogosan mentünk tovább, de magunk sem tudtuk hová, mert mindenfelé elirányítottak bennünket. Pápához közeledve megéltünk egy szörnyű légitámadást. (Ez valószínűleg az ismert, 1944. március 22-i légitámadás volt.) A katonai bázist és Pápát támadta az angol és szovjet légierő. Szerencsénkre minket behívtak egy katonai bunkerba, ott vészeltük át a támadást. De amikor tovább mentünk, szörnyű látvány tárult elénk. A menekülő civil és katonai szekérkonvojt legéppuskázták. Szerteszét halottak, sebesült,

jajveszékelő emberek. Darabokra tépett és vonagló lovak sokasága fogadott bennünket. Ezt a szörnyű látványt soha nem tudtuk elfelejteni. Később vagonokba pakoltak bennünket. Már ekkor nem volt együtt a család. Éhezünk, szomjazzunk és fáztunk, nagyon sokat. Amikor valahol megállt a vonat és leengedtek bennünket, elleptük a földet, s keresgélünk, hátha találunk valami ennivalót. A vadsóska volt a csemegénk.

Leraktak bennünket valahol Ausztria területén, nem tudjuk hol. Sok ember volt ott, amolyan gyűjtőtáborfélében. Voltak ott zsidók is, de őket őrizték. Egy napon kihirdették, hogy tovább visznek bennünket. Viszont aki tudta igazolni, hogy van katona hozzátartozója, azt elvitték családokhoz. Mi nem tudtuk igazolni, és még több, szintén gyermekes asszony volt ebben a helyzetben. Édesanyánk ekkor beteg volt, csupa seb volt a szája. Volt a táborban egy magyar doktornő, aki kezelte őt. Mikor édesanyánk panaszkodott, a doktornő azt mondta, megpróbál valamit tenni értünk. Úgy is cselekedett. Volt itt egy magyar zászlóalj, mely német parancsnokság alatt állt. Az ottani katonákat hívta segítségül a doktornő. Több katona vállalta, hogy a tábori pap előtt házasságot köt a bajban lévő asszonyokkal, ha ők is vállalják. Többen ráálltak, köztük édesanyánk is. Átjöttek a pappal és megesküdték. A katonák még aznap elmentek a frontra, soha többet nem hallottunk felőlük. Ezek a katonák biztos tudatában voltak tettüknek. Talán azzal, hogy nevüket adták egy névleges házassághoz, életet is adtak nekünk. Igazán megérdemelnék, hogy nevüket megemlítsük, de sajnos nem emlékszünk rájuk. Előbb egy gyermektelen házaspár fogadott be bennünket, később kikerültünk tanyára egy idős házaspárhoz. Nagyon jók voltak hozzánk. Meghalt a fiuk a háborúban. Könyörögtek, hogy maradjunk véglegesen velük. De amikor lehetőséget kaptunk, hogy hazamehetünk, azt választottuk.

Autóval jöttek értünk. Nagyon szép tájakon haladtunk keresztül. Hatalmas hegyek voltak, oldalában volt az út vágva, szerpentineken jöttünk le a hegyről. Útközben amerikai katonai konvojokkal is találkoztunk. A katonák csokoládéval dobáltak meg bennünket, amiért nem haragudtunk meg. Azután vagonokban utaztunk tovább hazafelé, de már nem éhezünk, mert kaptunk konzerveket az útra. Mikor a határra értünk, napokat kellett várni, hogy a szovjetek átvegyenek bennünket. Sokan mondogatták, az is lehet, hogy egyenesen Szibériába visznek bennünket. De ez szerencsére nem történt meg. Amikor végre Magyarországra ért a szerelvény és megengedték, hogy leszálljunk, sokan leugrottak a vagonból, leborultak és sírva csókolták a földet. Budapesten a Vöröskereszt vendégei voltunk, majd szélnek eresztettek bennünket. Mindenki mehetett haza.

A Monoki család az érd-parkvárosi otthonuk előtt

Este értünk Érdre. Már nem mertünk hazamenni, s ott aludtunk a vasútállomáson. Csak egy kofferünk volt. Míg aludtunk, a kis kofferünket ellopták. Játékaink is ebben a bőröndben voltak, amit a vonaton velünk utazó kis játszótársainktól kaptunk. Nagyon sírtam, s nem értettem, hogy miért tették ezt velem. Így kissé szomorkásan, korán reggel indultunk haza, az érd-parkvárosi lakhelyünkre. Amikor a parkvárosi dombtetőre felértünk, megálltunk. Megálltunk s néztük a völgyet. Nagy örömünkre ott állt a kis házunk. Csak álltunk és sírtunk.

Ugyan kihaltak látszott a környék, de egyszer csak nagyszüleink megjelentek a házikó ajtajában. Nagymamánk ernyőt formált a kezéből és úgy nézett, majd futva elindult felénk. Leírni nem lehet azt az örömet, ami átjárta lényünket. Szinte semmink nem volt, se ruhánk, se élelmünk, de boldogok voltunk. Édesanyánk, másnap azonnal kiszedte a földből azokat az értéktárgyakat, amelyeket elmenetelünk előtt elásott a kertben. Ezekkel elment, hogy élelmet szerezzen. Körülbelül egy hétig volt távol. Már azt hittük, nem látjuk többé. Minden nap lestük, mikor tűnik fel a dombon. Egyszer aztán megláttuk. Rohantunk elébe. Jól fel volt pakolva, letette csomagját és lerogyott a földre. Mikor odaértünk, láttuk, hogy nagyon sír, mi együtt sírtunk vele. Írhatjuk nyugodtan, ha vége jó minden jó, mert mi ezt a nem mindennapi kalandot, hála Istennek, szerencsésen megúsztuk. De így utólag is beleborzong a hátunk, ha rágondolunk, hogy milyen kicsin is múlt az életünk. Sajnos e kaland résztvevői közül mára csak én. élek. Nincs kit megkérdezni az események részleteiről. Csak saját, zsigereinkbe beivódott, gyermekként megélt emlékeinkre tudtok támaszkodni.

Monoki család, 1916

A menekült Nagybátyám Monoki Áron Kálváriája és tragédiája

Áron 1911. február 6. án született Kisújszálláson egy földnélküli parasztszülők gyermekeként. A szülők és nagyszülők is úgynevezett tanyások voltak, ami azt jelenti, hogy bérelt tanyán és földeken gazdálkodtak.

A hasznon megállapodás szerint osztozkodtak a tulajdonossal. A valahol Karcag, Kisújszállás határában volt. A szülők és gyerekek is „látástól-vakulásig” dolgoztak, de az így megszerzett munkadíj csak az alapvető életvitelhez volt elegendő, felhalmozásra nem. Ezért a szülőknek a gyermekek taníttatását, nem volt miből fizetni. Pedig Áron már kisgyermekként megmutatta rendkívüli képességeit. Lényegében iskolába járás nélkül tanult meg írni, olvasni, művészi szinten rajzolni. Egy Kisújszállási asztalos mester, hajlandó volt Áront, tandíj nélkül tanítani, Engedte, hogy a műhelyében tevékenykedjen. Áron könnyedén elsajátította az asztalos mesterség fogásait, és

Vályogtégla készítés (illusztráció)

a műszaki rajzot. Bútorokat tervezet és gyártott. De hegedűt is készített magának, jó zenei hallásának köszönhetően kitűnően énekelt és hegedült. Testvére Imre mesélte, hogy az állatokat irányítani tudta, még a hamis kutyák is megszelídültek keze alatt. Fiatalemberként fogékony volt az új technika iránt is. Detektoros rádiót készített és fotó labort állított fel magának. A szülők munkából való kiöregedése után a család rákényszerült a változtatásra. Előbb Krisztina, majd Édesanyám is Pesten keresett magának munkát. Szerencsések voltak, mert egy nagyon rendes kétgyermekes, Huják nevű, orvos családjában kaptak munkát, ahol még a háború után is tevékenykedtek. Időközben Érden vettek egy telket ahová a fiuk Áron, Imre, Endre vályogból (amit maguk vertek) építettek egy kis házikót.

E házba felköltöztek az idős szülők is. A háború közeledtével e házikóból indult útnak a család egy része. Csak Imre bátyánk családotól és Endre bátyánk maradt a házikóban, de a Márta nénénk két nagykorú lánya, Róza és Erzsébet velünk tartott. *(A menekülés részleteit lásd az első részben.)*

Áron, valahol Bakonyréde környékén, „Megyek Amerikába” jelszóval elbúcsúzott a családtól, és soha többet nem adott életjelt magáról. Szülei, testvérei halálukig szeretettel gondoltak rá és reménykedtek, hogy egyszer hazajön. Édesanyám 1949-ben a Vöröskereszttel kerestette Őt. A Vöröskereszt megírta, hogy Áron előbb a Markt-Óberdorfi, Vöröskeresztotthonba, majd 1949-ben Unterhingauba élt. Innen 1949 augusztus 27-én kijelentette magát. A bejelentési címe: Solingen Kamperstrasse 23. Édesanyám e címre több levelet is írt, amik kézbesíthetetlen volta miatt, visszajöttek. A Vöröskereszt levelét Édesanyám rám hagyta. Én, valahogy mindig azt éreztem, hogy Áron bátyámat nem a halála akadályozza abban, hogy életjelt adjon magáról. De csak a majd 20 éves családkutatói tapasztalattal gondoltam úgy, hogy a mai kutatási lehetőségekkel, bárhol is járt a világban, nyomára kell akadnom. Ennek reményében indítottam el a kutatást 2018-ban. Ekkor is, első nekifutásra a Magyar Vöröskereszt Kereső szolgálatának írtam levelet. Levelemre csak hosszas várakozás után kaptam választ. Íme:

„A tárgyi üggyel kapcsolatban tájékoztatjuk, hogy a Német Vöröskereszt nem talált adatot a keresett személyről adatbázisában.”⁹

⁹ Felhívták azonban a figyelmünket, hogy Monoky Áronról vannak adatok a német Arolsen Archives nevű intézmény adatbázisában. Ezek az adatok online megtekinthetők: <https://collections.arolsen-archives.org/en/search/?s=monoki%20aron>. A három bejegyzés alatt dokumentumok találhatók, melyek tanúsága szerint „a keresett személy 1950. január 7-én Olaszország érintésével Ausztráliába távozott.” A jelzett honlapon megtalálható volt annak a hajónak a névlistája, amely Áront elszállított Ausztráliába.

Irány Ausztrália

Szerencsémre kutatótársaim között ott van a Sydneyben élő kutató, Kóródi Judit is, aki vállalta a segítségemet. Judit haladéktalanul megkezdte a kutatást. Rövid időn belül jelezte nekem, hogy az Ausztrál levéltárban található egy Monoky Áron akta, melynek kutatása lehetséges. Judit kutatásának eredményeként megtudtam, hogy Áron 1950. március 27-én érkezett Sydney-be, Ausztráliába, a General Muir hajóval.

Ezt a hajót az Amerikai hadsereg üzemeltette és 1950-től Európából a menekülteket szállította el többek között Ausztráliába. Az Amerikai hadsereg szállítóközpontja Olaszországban, Nápolyban volt)

A kutatott akták között található egy 1949.11.21-i dokumentum, mely szerint Áron összes személyes irata Németországban elveszett. Feltehetőleg szándékosan hagyta otthon azokat, mivel elmenekült a fegyveres szolgálat elől. A talált okmány Áron személyleírását és fényképét is tartalmazza.

Arra a kérdésre, hogy mivel foglalkozik az a válasza, hogy egy rádiótechnikai gyárban technikusként dolgozik. Tartózkodásának az oka: menekülés az oroszok elől. Szabadidejében grafikákat, portrékat készít, amit elad. Ezért nem véletlen, hogy Sydney művészegyedében foglalt szállást, itt:

Sydney, Hughes street 25

A.36 Gr:12

I. R. O. Resettlement Medical Examination Form *Priority*

Part I. Identification form to be completed by Assembly Centre doctor.

I. Teil. Identifikations-Formular, durch den Arzt der Assembly Centre auszufüllen.

1. Name Name MONOKY, Áron	2. Camp Lager G.E.	3. Location Ortschaft Viggenfurt
4. Age Alter 62 M.	5. Sex Geschlecht M.	6. Colour of hair Haarfarbe dark
7. Colour of Eyes Farbe d. Augen brown	8. Height Größe 174	9. Weight Gewicht 69 kg
10. Scars or other Means of Identification Narben oder andere Kennzeichen none		
11. D.P. Number D.P. Nummer		12. Claimed nationality Angegebene Nationalität CEN

I certify that I have seen - Ich erkläre

Mr. - Herrn
Name - **MONOKY, Áron**
and
Mrs. - Fräulein

examined his/her D.P.I. Card, his/her photograph and his/her appearance, and am satisfied the particulars given are correct and that he/she has signed in my presence.
gesehen, seine/ihre D.P.I. Karte, seine/ihre Photographie und sein/ihr Aussehen kontrolliert zu haben. Ich bestätige, dass die Angaben richtig sind, und dass er/sie in meiner Gegenwart unterzeichnet hat.

Date - Datum **21. M. 49.**

Signature Medical Officer - Unterschrift d. Arztes **Munster**

Part II. To be completed by Assembly Centre doctor and signed by the Candidate.

II. Teil. Durch den Assembly Centre Arzt auszufüllen, u. durch den Kandidaten zu unterzeichnen.

1. Family medical history
Krankheitsgeschichte der Familie
alle gesund

No. of Children: a) Alive **1** b) Dead **1** c) Cause of death **lung cancer**
Zahl d. Kinder: a) Am Leben b) Gestorben c) Todesursache

2. Have any of your Family suffered from a) Tuberculosis, b) Mental Illness, c) Epilepsy? If "Yes" give details:
Hat jemand ihrer Familie an folgenden Krankheiten gelitten: a) Tuberkulose, b) Geisteskrankheit, c) Epilepsie (Fallsucht).
Wenn "Ja", bitte nähere Angaben:
nein

3. Personal medical history: Have you suffered from any of the following illnesses? a) Tuberculosis, b) Mental illness, c) Epilepsy, d) Venereal disease, e) Kidney disease, f) Nervous breakdown. If "Yes" give details:
Persönliche Krankheitsgeschichte: Haben Sie an folgenden Krankheiten gelitten: a) Tuberkulose, b) Geisteskrankheit, c) Epilepsie (Fallsucht), d) Geschlechtskrankheiten, e) Nierenkrankheit, f) Nervenzusammenbruch. Wenn "Ja", bitte nähere Angaben:
nein

4. Previous illnesses, injuries and operations of candidate, indicating whether he has or requires prosthesis for amputation:
Frühere Krankheiten, Verletzungen u. Operationen des Kandidaten, mit Angabe ob eine Prothese nach Amputation verlangt wurde.
Keine

I certify that the above statements made by me in answer to the foregoing questions are true and complete to the best of my belief.
Ich bestätige die Richtigkeit obiger Angaben und wahrheitsgetreu, nach meinem besten Wissen auf alle Fragen geantwortet zu haben.

Date
Datum

Signature of Candidate
Unterschrift d. Kandidaten **Monoky Áron**

Amikor Áront Unterhungaiban az Ausztrál munkás toborzók megkeresték, elkövetett egy hibát. Aláírt egy angol nyelvű munkavállalási szerződést, aminek következményét nem gondolta át.

„Igazolom, hogy az ausztrál kiválasztási tisztviselőknek átadott személyes adataim minden tekintetben valódiak, és megismertem azokat a feltételeket, amelyek mellett a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek emigrálhatnak Ausztráliába. Teljesen tisztában vagyok azzal, hogy legfeljebb két évig a számomra megkeresett foglalkoztatásban kell maradnom, és ezen időszak alatt nem szabad megváltoztatni ezt a foglalkoztatást a Bevándorlási Minisztérium jóváhagyása nélkül.”

Ezért az átgondolatlan lépéséért nagy árat fizetett. Megalázták Őt. Az Ausztrál állam tisztviselői nem hagyták, hogy vágyának megfelelő művészeti tevékenységet folytasson. Judit ezt írta nekem:

„Áron a neki felajánlott munkákat rendszeresen visszautasította, majd az utolsó munkahelyén (valamilyen üveggyárban), a munkát megtagadta. Az ausztrál tisztviselők ezt szerződészegésnek minősítették és beperelték. A bíróság fogdára ítélte, de onnan megszökött. Elfogták, majd kitoloncolták az országból.”

51-14-2759

TELEPHONE: 183434
OFFICE HOURS:
MON-FRI. 9-1, 2-5.30.
In reply quote No. H/52/9999
WAH/RL

AUSTRALIAN EMBASSY.
OFFICE OF THE CHIEF MIGRATION OFFICER.
JAVASTRAAT 1
THE HAGUE.

5th November, 1952

Memorandum for:-
The Secretary,
Department of Immigration,
Canberra, A.C.T.

Aron MONOKY - Deportee - Your telegram
218 of 1.10.1952.

In accordance with your instructions Monoky was booked at the cheapest rail rate from Amsterdam to Cologne. The Aliens Police in Amsterdam were advised of the arrival of Monoky and they arranged for his escort from the ship to the German border, which duly took place on 28th October, 1952.

J. Cliffe
(J. Cliffe) mag.
Chief Migration Officer

Booked at Rail fr Amsterdam to Cologne
from ship police escort to German border
@ 28 Oct. 1952

1952 szept. 21.-én Sydney-ből Hollandiába, Djakartan keresztül a Johan van Oldenbarnevelt hajón elhagyta Ausztráliát. A hajóállomáson az Ausztrál állam emberei várták, ahonnan vonaton elkísérték a németországi határállomásra. 1952. október 28-án érkeztek oda. (Sajnos arról nincs információ, hogy mi a neve ennek a határállomásnak és, hogy Áron belépett e Németországba.)

MONAKI Aren,
Comité des Réfugiés Hongrois,
12, rue de la Grange Batelière,
Paris, IX.
France.

Paris, 7th March, 1957

Par Avion!

To the Minister of Immigration,
Immigration Department,

CANBERRA,
Australia.

Sir,

The undersigned MONAKI Aren, Hungarian refugee, emigrated to Australia in 1950 and I lived in SYDNEY, Australia till August 1952.

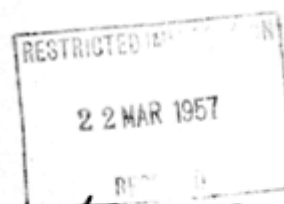
In August 1952, the Australian Authorities expelled me from Australia and I was sent back to Europe. To the present day I do not know why. Could you kindly let me know the reason why I was expelled from Australia. It is of vital importance for me to know this, because since that time I am in the greatest difficulties because of this expulsion.

So I once more repeat my request and beg you to let me know as rapidly as possible what is the reason of my expulsion from Australia.

Thanking you in advance, I remain Sir,

Yours most respectfully

MONAKI Aren
Hungarian refugee.

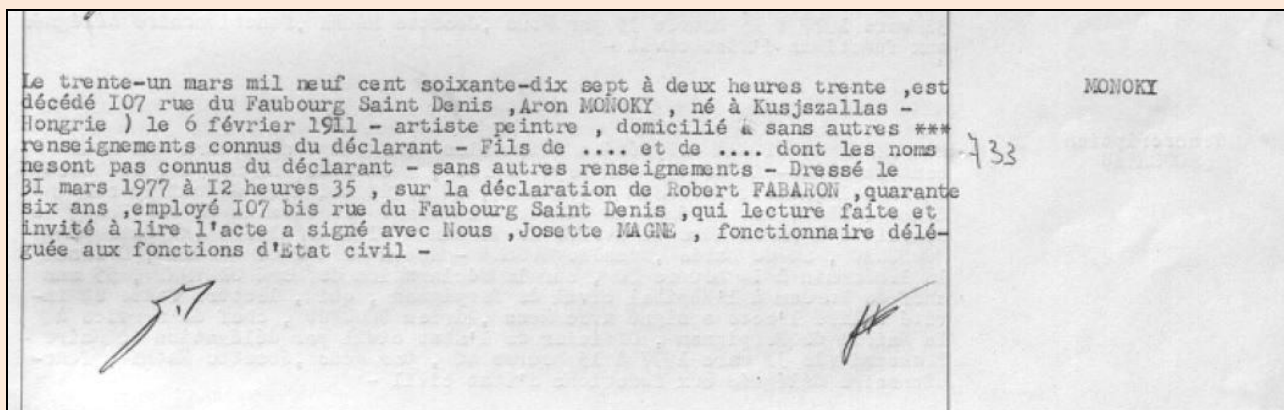
51/14/2759 refer.
Reverend
27/3/57.

Paris 1957

P 9

Szegény Nagybátyámnak eddig igazán kijutott a menekültek hányatott sorsából és most kezdhettem elölről.

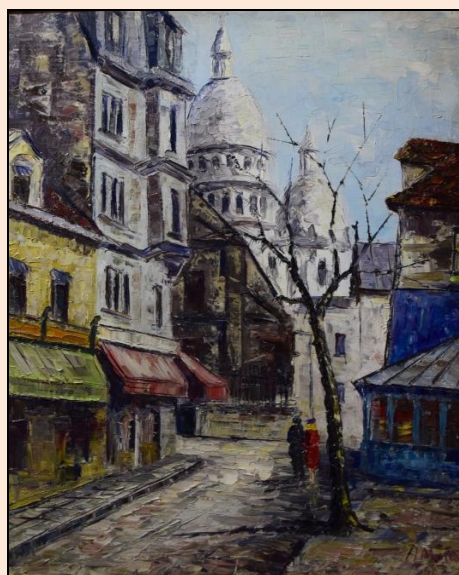
Az információk hiányában nem lehetett, Áron visszatérése után a Németországi tartózkodási helyét, és tevékenységét kideríteni. Az Ausztrál levéltári akták között viszont volt egy Párizsban 1957 március 07-én keltezett levél:

Ezt a levelet Áron küldte a Párizsi Magyar Menekültek Irodájának közreműködésével. Áron kéri az Ausztrál hatóságokat, hogy mondják meg miért utasították ki az országból, mert azóta rosszra fordult a sorsa, nem találja a helyét. Én egyből arra gondoltam, hogy Áron Párizsban való megjelenése nem véletlen, valószínű a Párizsi művészvilág megismerése vonzotta Őt, és biztos voltam abban, hogy nem ment vissza Németországba, hanem meg telepedett Párizsban.

Párizs, Montmartre Művésznegyed, a "munkahely"

Monoky Áron festménye, Párizs, Montmartre

Irány Párizs

A kutatásomat azonnal kiterjesztettem Párizsra. Szerencsére itt is él egy kutatótárs, S. Lajos személyében, aki vállalta, hogy segíti a munkámat. Lajos 2019. december 3-án tájékoztatott, hogy kutatási kérelmet küldött a Franciaországi Menekültek és Hontalanok Hivatalának, az OFPRA-nak. December 5-én már arról tájékoztatott, hogy az OFPRA-ban van akta Áronról, mehet kutatni. De a párizsi közlekedési sztrájk most megakadályozza ezt. Lajos viszont nem tértlenkedett, valahogy megszerezte a lényeges információkat.

Ezt írta:

„Nem tudtam elmenni az OFPRA-ba, mert a sztrájk még nem ért véget. Ennek ellenére a következő információkat szereztem meg. Aron Franciaországban 1957-től 1977-ben bekövetkezett haláláig menekültként élt. Párizsban X ker (Saint-Lazare kórház) 31/03/1977-án halt meg, mint festőművész. Egy gyermeke született házasságon kívül Marie-val való kapcsolatából.: MONOKY Attila Sandor Maurice, született 1963-ban NEVERS-ben. Az anya a szüléskor meghalt.”

Ezerkilencszázhetvenhét március harminc-egyedikén kettő óra harminc-kor elhunyt MONOKY Áron Saint Denis-ben a rue de Faubourg 107 sz. alatt, aki Kuszsallas-on született (Magyarország) 1911. február 6-án, festőművész, egyedül élő *** a bejelentő által ismert adatok - és fia, mely nevek nem ismertek a bejelentő számára - egyéb adatok nem ismertek - Kiállítva 1977. március 31-én 12 óra 35-kor, Robert FABARON bejelentése alapján, aki negyvenhat éves, alkalmazott, szintén Saint-Denis, rue de Faubourg 107 sz. alatti lakos, aki a bejelentő elkészítése és a kérésére történt felolvasás után aláírta azt, Josette MAGNE megbízott anyakönyvvezetővel együtt -

Aláírás

Aláírás

A halálakor készült feljegyzés

E tragikus fejlemény olvasása nagyon mélyen érintette lelkemet, elsírtam magamat. Mária szociális (állami) gondozottként ép olyan magányos, elárvult ember volt, mint Áron. E két elárvult, magányosan hánykolódó ember végre kapaszkodót talál magának és egymásba kapaszkodva próbálnak szint vinni életükbe, de Mária halála ezt megakadályozza. Vajon ép ésszel hogyan lehetett ezt elviselni? A tragédia további részletét már a fiától tudtam meg. Az anyja halála megakadályozta az apját abban, hogy családként együtt éljenek. Valószínű Áron nem is volt abban a helyzetben, hogy magához vegye a fiát, ezért a gyámhatóság nevelőszülőkhöz helyezte ki. Szomorú, de Áron soha nem is látogatta a fiát. A fia csak Áron halálakor tudta meg, hogy valójában kik a szülei. Ekkor 14 éves volt. A gyámhatóság tájékoztatta Őt, hogy a nevelőszülei hajlandók örökbe fogadni. Sándor nemet mondott, mert elmondása szerint nem akarta a nevét elveszíteni. Köszönettel tartozok ezért Neki, mert ha nem így dönt soha nem ismerhettem volna meg Őt.

Örömmre szolgál viszont, hogy Sándornak sikerült családot alapítania, van egy fia Mátyás, és egy lánya Zsófi. Sándor ígéretet tett, hogy tovább folytatja a kutatást az OFPRA-ban, mert meg szeretné ismerni szülei múltját.

Megismerve Nagybátyám hányatott menekült sorsát, biztos vagyok benne, hogy amikor elhagyta az Őt szeretettel körülvevő családját, ettől egy szebb, jobb, szabadabb sorsot álmodott magának!

Áron 1940 körül (balra) és 1970 után (jobbra)

Írta:

Monoki Áron Piroska nevű húgának a fia: Nyitrai István, saját kutatása és családi visszaemlékezések alapján.

Budapest, 2020. 01. 03.

A külföldi kutatásban közreműködött:

Ausztráliában Kóródi Judit

Franciaországban Lüis Salman

Lelkiismeretes, áldozatos munkájukat ez úton is köszönöm!

Szerzőink figyelmébe

A szerkesztőség családtörténeti tárgyú cikkeket, könyvismertetéseket, illetve az egyesület életével és szakmai rendezvényekkel kapcsolatos beszámolókat vár az egyesület tagságától és az érdeklődő olvasóközönségtől egyaránt.

Kérjük, hogy:

- a lehető legjobban ellenőrizték állításaikat, szakirodalmi, levéltári hivatkozással, példával támasszák alá; arról írjanak, amit jól ismernek.
- a cikkeknek a hiánytalan, végleges, „nyomdakész” változatát adják le, leadás után nincs már mód a változtatásra!
- az átírásokhoz az eredeti irat olvasható minőségű (de nem több MB-os terjedelmű) fényképét a lektorok számára mellékeljék, még akkor is, ha nem lesznek a cikkbe beillesztve.
- a cikkbe beillesztésre kerülő képek lehetőleg legyenek jó felbontásúak, de egyenként ne haladják meg az 500 kB-ot.
- a cikkbe beillesztésre kerülő képek helyét és az esetleges képaláírást adják meg a szövegben, a képeket ne illesszék be a cikkbe, hanem küldjék mellékletben.
- ügyeljenek a helyes gépelésre, futtassanak helyesírás-ellenőrzést leadás előtt.
- ügyeljenek az iratátírás, forrásközlés pontosságára.
- az évszázadokat arab számmal, a dátumokat a következő formában tüntessék fel: „1632. július 23.” („1632.07.23.” és hasonló formátumok kerülendők!) Lábjegyzetben az „1632. júl. 23.” is megfelelő.
- a felhasznált műveket és levéltári anyagot lábjegyzet formájában hivatkozzák, külön irodalomjegyzéket nem szükséges készíteni.
- idézeteknél mindig adják meg a forrást.
- a felhasznált szakirodalmat/iratokat egységesen a következő szabványos formában adják meg:

Könyv:

Kovács István: A könyv. Bp., 2000. 50-55.

További hivatkozások esetén: *Kovács I.*: i. m. 62-64.

Ugyanarra a műre történő egymást követő hivatkozások esetén: Uo. 75-77.

Folyóíratcikk:

(3 vagy több szerző: et al., annál kevesebb: név szerint):

Darvas A., Kiss I., Jónás Á.: A folyóíratcikk címe. In: *Élet és Irodalom* 1.(2005.) 10-13.

Elektronikus:

Mint folyóíratcikk, és a részletes hivatkozásban fel kell tüntetni az URL-t és lehetőleg a letöltés dátumát:

Darvas A.: A folyóíratcikk címe. *Élet és Irodalom Online* (2005. június 12.).

<http://www.es.hu/pd/display.asp?channel=PUBLICISZTIKA0637> (Letöltés dátuma: 2006. aug. 20.)

Levéltári irat:

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (továbbiakban: MNL OL) P 2018 Tomcsányi (Tomcsini) család vásárosnaményi levéltára, 1. cs. 1. tétel Tomcsányi család évrendezett iratai, 1603.

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára (továbbiakban: MNL PML) IV. 3. c/2. Pest-Pilis-Solt vármegye nemesi közgyűlésének iratai, köz- és kisgyűlési iratok, nemességi iratok (acta nobilitaria) 1792. fasc. 2. nr. 1988.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy válogasson a beadott cikkek közül, későbbi számra halassza megjelentetésüket, a terjedelmesebb írásokat több részre bontva közölje le. A szakirodalmi összefoglalásokkal szemben előnyben részesülnek a primér források felhasználásával készült, egyéni kutatómunkán alapuló cikkek.

Nem megfelelő színvonalú, a családfa-kutatáshoz vagy az egyesület tevékenységéhez nem kapcsolódó, korábban máshol már megjelent írásokat a szerkesztőség nem fogad el közlésre.

A cikkeket MS Word formátumban a matrikula@macse.hu címre várjuk.

Köszönjük leendő szerzőink munkáját, fáradozását!

A szerkesztőség

2021. február 3. szerda 18 óra

MACSE ONLINE SZAKMAI ESTE

Vendégünk Nagy Sándor főlevéltáros, a BLF főosztályvezető-helyettese, akivel az "Online családkutatói lehetőségek a Budapest Főváros Levéltárában" című tanulmánya alapján beszélget Ari Ilona.

2020 év végén jelent meg a "Kis füzetben nagy segítség a CSALÁDKUTATÁSHOZ" 4., elektronikus kötete, ami a sorozat előző három részéhez hasonlóan, módszertani és gyakorlati segédanyag a családkutatók számára. A kiadványban található cikkek szerzői a téma szakavatott értői. Szakmai este sorozatunkban a fejezetek szerzőit szeretnénk megszólaltatni, hogy gyakorlatban is feldolgozhassuk az egyes témákat.

2021. február 5. péntek 18 óra

Mindent a FamilySearch használatáról és kutatási lehetőségeiről

Előadó: Pucher Szilvia, az Utolsó Napok Szentjeinek Jézus Krisztus Egyház tagja, kutatója és indexelője.

Pucher Szilvia előadásából alaposan megismerhetjük a FamilySearch adatbázisának felépítését, használatát, valamint azt, ami egy családkutatónak annyira fontos: Hogyan tudok a legpontosabban keresni és családtagokat megtalálni az FS adatbázisában?

2021. február 12. péntek 18 óra

A Magyar Vöröskereszt Egylet hadifogoly mentő missziója Kelet-Szibériából 1920-1922 között

Előadó: Fecsó Péter vegyész mérnök, Dr. Kovács István orvos őrnagy, a Magyar Vöröskereszt Egylet Misszió vezető-helyettesének unokaöccse.

A Magyar Vöröskereszt Egylet Misszió 13.559 magyar hadifoglyot hozott haza az I. Világháború után, amiről a Vöröskeresztnél nem maradt fenn feljegyzés, mivel a II. Világháború előtti iratok a harcokban megsemmisültek. Így a hadtörténészek dolgozták fel a témát. Előadónk rokonai kapcsolataiból kifolyólag speciális betekintést nyerhetett a témában, amit ebben az előadásában szeretne megosztani velünk. Mivel a múlt évben emlékeztünk a Trianoni békediktátum 100. évfordulójára, így a beszámolónak külön aktualitása van.

2021. február 17. szerda 18 óra

Nota bene - különleges történetek az anyakönyvekből

Előadó: Baros-Gyimóthy Eszter Márta, a PPKE-BTK Történelemtudományi Doktori Iskola Társadalom- és Életmódtörténeti Műhely doktorjelöltje (témavezető: Jánokiné Újváry Zsuzsanna), illetve a MTA Lendület Családtörténeti Kutatócsoport doktorandusz kutatója. Az előadásban a Gömör megyei Csetnek evangélikus és katolikus anyakönyvi bejegyzéseinek keresztül ismerhetjük meg az alkalmazott családrekonstrukciós módszert. A kutatás eredményeként feltárul, hogy hány évesen lettek asszonnyá a csetneki lányok, melyik hónapban kötötték a legtöbb házasságot, mennyire voltak kelendők az özvegy nők és férfiak, milyen gyorsan követték egymást a keresztelők a családokban, mekkora volt a csecsemőhalálozás mértéke? A demográfiai adatokon túl megismerhetjük az oltár felé lépkedő nagyon fiatal leányt, a jól nőszülő bécsi születésű szabómestert, a négyszer házasodó özvegy férfit, a csecsemőjét sirató anyát, ahogy a megszeplősített mátkát, illetve a gyermekét a katolikus templomban keresztvíz alá tartó evangélikus leányanyát vagy özvegyasszonyt is - egyszóval az életet magát.

2021. február 24. szerda 18 óra

Családkutatás kezdőknek

Előadó: Kónya Zsuzsanna hely- és családtörténet kutató, programozó.

Hogyan induljak? Milyen adatbázisok segíthetik a munkámat? Melyik családfaszoftvert használjam? Kónya Zsuzsanna nagy türelemmel és hozzáértéssel igazít el bennünket a családkutatás szövevényes útjain. Az előadást kezdő kutatóknak ajánljuk, amire minden érdeklődőt szeretettel várunk, MACSE tagokat és külsős érdeklődőket egyaránt!

MACSE

H-1114 Budapest
Bartók Béla út 21.

koordinator@macse.hu

Adószám:
18213056-1-43

KSH:
18213056-9499-529-01

Egyesületi
tisztviselők:

Reicher Péter
elnök

Babcsányi Judit
titkár

Mihalik Béla Vilmos
titkár

Skoumal Krisztián
titkár

Solymosi Tamás
titkár

Gelei Judit
penztárnok

Gonda István
Felügyelő Bizottság tagja

Sándor Ákos
Felügyelő Bizottság tagja

Szakály József
Felügyelő Bizottság tagja

Látogassa meg
webhelyünket:

www.macse.hu

Szent-ivány Piroska

Alföldi tanyavilág

Simon György (1913-2002) (szülei: György és Mosolygó Veronika)
görögkatolikus lelkész. Felesége Mincsik Hilda és gyermekei 1948 körül.